

UNIVERSITAT ROVIRA i VIRGILI

Ens convertim en historiadors locals mitjançant l'Aprenentatge Cooperatiu

Anna Guerra Cardona
47746100D

Carlos Terrón Vasco
Treball Fi de Màster (TFM)

Màster universitari en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i
Ensenyaments d'Idiomes

Data de lliurament definitiu: 23/05/2025

La innovació educativa no és fer servir la tecnologia, és canviar la mirada
- Neus Sanmartí, *Jornades d'Evolució Formativa*, Barcelona, 2020

RESUM

La present recerca exposa una proposta d'innovació educativa basada en l'Aprenentatge Cooperatiu, implementada en una aula de 4t d'ESO de l'Institut Antoni de Martí i Franquès (Tarragona). Un cop detectats els problemes durant el procés d'observació, es va concretar que calia posar el focus en dos aspectes principals: la millora de la qualitat en l'assoliment del temari i el foment de la participació activa de l'alumnat. Per assolir aquests objectius, es va dur a terme una revisió del marc teòric, centrada principalment en les teories constructivistes i d'aprenentatge significatiu, així com en la defensa de l'aplicació de l'Aprenentatge Cooperatiu per a l'assoliment de les competències clau. La investigació, dissenyada com un estudi de cas únic, combina tècniques d'observació sistemàtica, anàlisi de dossiers de treball i qüestionaris en format KPSI previs a la intervenció i posteriors, etc., per tal de mesurar qualitativament l'evolució de l'alumnat. Gràcies a una aplicació acurada, els resultats obtinguts van ser positius, tal com també han evidenciat diversos autors en les seves investigacions. Tot i això, cal tenir molt present el context específic de cada centre educatiu, ja que no a tot arreu es podria aplicar de la mateixa manera.

PARAULES CLAU:

Aprenentatge Cooperatiu; Participació; Conceptes; Pensament crític.

RESUMEN:

La presente investigación expone una propuesta de innovación educativa basada en el Aprendizaje Cooperativo, implementada en un aula de 4.º de ESO del Institut Antoni de Martí i Franquès (Tarragona). Una vez detectados los problemas durante el proceso de observación, se concretó que era necesario centrar la atención en dos aspectos principales: la mejora de la calidad en la adquisición del contenido curricular y el fomento de la participación activa del alumnado. Para alcanzar estos objetivos, se llevó a cabo una revisión del marco teórico, centrada principalmente en las teorías constructivistas y de aprendizaje significativo, así como en la defensa de la aplicación del Aprendizaje Cooperativo para la consecución de las competencias clave. La investigación, diseñada como un estudio de caso único, combina técnicas de observación sistemática, análisis de dossieres de trabajo y cuestionarios en formato KPSI, previos y posteriores a la intervención, con el fin de medir cualitativamente la evolución del alumnado. Gracias a una aplicación cuidadosa, los resultados obtenidos fueron positivos, tal como también han evidenciado diversos autores en sus investigaciones. No obstante, es fundamental tener muy en cuenta el contexto específico de cada centro educativo, ya que no en todos podría aplicarse del mismo modo.

PALABRAS CLAVE:

Aprendizaje Cooperativo; Participación; Conceptos; Pensamiento crítico.

ABSTRACT:

This research presents a proposal for educational innovation based on Cooperative Learning, implemented in a 10th-grade classroom at the Antoni de Martí i Franquès High School (Tarragona). After identifying the problems during the observation process, it became clear that the focus needed to be placed on two main aspects: improving the quality of content mastery and promoting active student participation. To achieve these objectives, a review of the theoretical framework was carried out, primarily focused on constructivist theories and meaningful learning, as well as advocating for the application of Cooperative Learning to achieve key competencies. The research, designed as a single case study, combines systematic observation techniques, analysis of work portfolios, and KPSI-format questionnaires, both pre- and post-intervention, to qualitatively measure student progress. Thanks to a careful application, the results obtained were positive, as also demonstrated by several authors in their studies. However, it is important to keep in mind the specific context of each educational institution, as this approach may not be applicable in the same way everywhere.

KEY WORDS:

Cooperative Learning; Participation; Concepts; Critical Thinking.

Índex

1. Introducció.....	6
1.1. Detecció de les necessitats a resoldre.....	6
1.2. Justificació de la proposta d'innovació.....	7
2. Marc Teòric.....	8
3. Proposta de recerca.....	11
3.1. Definició del problema.....	11
3.2. Preguntes d'investigació.....	11
3.3. Hipòtesis.....	12
3.4. Objectius.....	12
3.5. Disseny de recerca.....	13
4. Intervenció Educativa.....	14
5. Mètode.....	15
5.1. Participants.....	15
5.2. Variables.....	15
5.3. Instruments de recollida de dades.....	16
5.4. Procediments.....	16
5.5. Metodologia usada per l'anàlisi de les dades.....	17
6. Resultats.....	19
7. Discussió.....	27
8. Conclusions.....	29
9. Referències.....	32
10. Annexos.....	35

1. Introducció

1.1. Detecció de les necessitats a resoldre

La present investigació parteix de les observacions realitzades en una classe de 4t d'ESO de l'Institut Antoni de Martí Franquès (Tarragona), concretament en l'assignatura de Ciències Socials: Geografia i Història. Per dur a terme la innovació educativa –que s'explicarà més endavant–, el primer pas que es va dur a terme en la setmana d'observació va ser prendre nota de tot allò que es podia percebre a l'aula, com ara respecte a la seva relació amb l'aprenentatge i el desenvolupament de les estratègies de tipus cognitives –memorístiques– i conductuals (Cots, 2004) proposades pel professor al llarg de la classe. Altrament, també es va realitzar una consulta al tutor i professor de l'aula sobre les necessitats que hi havia. Amb això, es va poder determinar la heterogeneïtat a l'aula ja que, dels 32 alumnes, set tenen plans individuals: quatre d'ells són metodològics i tres d'adaptació (Annex 1).

Un cop finalitzat el període d'observació a l'aula i tenint en compte les relacions d'aprenentatge i desenvolupament, així com les estratègies conductuals dels alumnes, es va tornar a consultar el tutor i professor de l'aula quines eren les necessitats existents. Gràcies a les observacions i a les seves aportacions, es va poder constatar la gran heterogeneïtat de l'aula, ja esmentada anteriorment. Tenint present els paràmetres anteriors, la problemàtica més rellevant era la manca de participació oberta; és a dir, els alumnes coneixen les respostes a les preguntes plantejades, però no les verbalitzen per por d'equivocar-se. Per aquest motiu, amb la implementació d'una nova metodologia —explicada a continuació— es va buscar fomentar la inclusió de tots els alumnes mitjançant la cooperació, amb l'objectiu de resoldre aquesta situació i afavorir no només la participació, sinó també el pensament crític i la millora de l'expressió escrita i oral.

1.2. Justificació de la proposta d'innovació

Tenint en compte aquests paràmetres, la temporització de la intervenció a l'aula –concretament 10 sessions– i el temari establert –“L'Europa dels dictadors”–, vaig proposar seguir una metodologia basada en el treball i aprenentatge cooperatiu, concretament en el mètode de Grups d'Investigació (GI) (Echeita i Martín, 1990), dividint així la classe en vuit grups heterogenis de quatre alumnes cadascun. Gràcies a la implementació d'aquestes pràctiques, l'alumne va esdevenir l'actor principal de l'aprenentatge, mentre que el professor havia d'assumir un rol de guia i facilitador en aquest procés. Segons els principis del Marc d'Innovació Pedagògica de Catalunya:

"Poden ser considerats pràctiques i recursos per a la innovació educativa aquelles que reforcin o impulsin el treball col·laboratiu i cooperatiu entre l'alumnat, que fomentin la seva creativitat i el seu esperit crític, que incideixin en aspectes de la seva educació emocional..." (2017, p.11).

Així doncs, l'objectiu principal d'aquesta metodologia és que mitjançant la inclusió –tant pel que fa a la diversitat com a la participació– l'alumnat tingui la capacitat de raonar de manera crítica —tant individualment com cooperativament— per tal de donar solució a problemes reals mitjançant grups cooperatius amb membres amb diverses capacitats cognitives, aplicant com a fonament la inclusió, participació i el pensament crític.

Pel que fa als instruments principals per dur a terme l'activitat, es van utilitzar materials útils i tangibles per entendre la història. Així doncs, cada grup va poder escollir quin subtema —dins la temàtica curricular— volia treballar i, en conseqüència, quin tipus de font històrica investigaria per dur a terme l'activitat. Per tant, dins del procés d'investigació, cada alumne havia de cooperar amb els seus companys per aconseguir un objectiu comú.

Com es mostrarà més endavant, el treball cooperatiu ha permès als estudiants fomentar el pensament crític basat en l'ús del mètode històric (López *et al.*, 2017), gràcies a l'establiment de paral·lelismes geogràfics dins d'un període determinat, basant-se en valors democràtics (Sospedra *et al.*, 2023).

2. Marc Teòric

No és cap misteri que l'ensenyament als centres d'educació secundària ha evolucionat a gran velocitat en els últims anys. Així mateix, no és d'estranyar que, amb el pas del temps, hagi aparegut un gran nombre d'obres i estudis que han intentat abordar les noves metodologies implantades progressivament. Cal tenir present, però –tal com veurem més endavant–, que aquests estudis es plantegen en un espai-temps determinat i, per tant, l'opinió pot variar segons l'autor que els hagi dut a terme.

Dins d'aquest marc teòric –i tenint en compte el tema central de la innovació pedagògica aplicada a l'aula–, abordarem les teories i els punts de vista de diversos docents i investigadors que han dut a terme recerques sobre l'aprenentatge cooperatiu. Com destaca Connac:

"El trabajo cooperativo en las aulas es un fenómeno que moderadamente está en auge, tanto en su formulación teórica como práctica (...).Lo que significa realmente la cooperación son aspectos que requieren estudio, reflexión, preparación y actuación. El proceso debe abordar qué significa la cooperación, qué puede aportar para la consecución de los objetivos de las disciplinas, cómo puede articularse en el aula, cómo debe de ser el trabajo del profesorado y del alumnado (...)" (2021, p. 21-22).

Un dels primers teòrics d'aquesta metodologia fou David Ausubel, concretament als anys setanta. Segons els seus primers indicis sobre aquesta metodologia, argumentava que la discussió era el mètode més eficaç, ja que promovia el desenvolupament intel·lectual en aspectes poc establerts i controvertits en la matèria d'estudi (Ausubel *et al.*, 1978).

Aquest mètode va començar a impartir-se a Espanya també als anys setanta, amb la intenció d'analitzar els resultats de la interacció entre iguals i en petits grups (Vera, 2009). De manera general, s'ha demostrat que l'aprenentatge cooperatiu aporta beneficis acadèmics, socials i psicològics als alumnes (Juárez-Pulido *et al.*, 2019).

Ara bé, abans de centrar-nos plenament en la literatura sobre l'aprenentatge cooperatiu, cal tenir en compte dues teories fonamentals. La primera és la teoria

constructivista, basada en les idees de Jean Piaget. Segons el seu parer, el desenvolupament cognitiu i les funcions elementals que intervenen en el procés d'aprenentatge són constants. Així doncs, per Saldarriaga-Zambrano *et al.* (2016), gràcies a les experiències prèvies, el subjecte pot construir nous esquemes mentals aplicables a nous contextos de manera contínua i organitzada. Partint d'aquesta idea, abans d'iniciar el projecte d'aprenentatge cooperatiu, els alumnes van adquirir coneixements generals sobre un tema. Un cop assolits –i assegurant-nos que els havien comprès bé–, van haver de desenvolupar un subtema de la temàtica general. Es va constatar que, gràcies als coneixements previs, van poder desenvolupar la tasca sense excessives dificultats.

En segon lloc, també és rellevant la teoria de l'aprenentatge significatiu, desenvolupada per David Ausubel, qui defensava que els joves tenen coneixements previs i que, aprofitant-los, els docents han de guiar-los cap a nous sabers. Per tant, els alumnes no tenen una ment en blanc –especialment a l'ESO, ja que comencen a adquirir experiències i coneixements propis–, sinó que posseeixen un bagatge que cal aprofitar per contribuir al seu desenvolupament (Ausubel, 1983).

Tenint en compte aquests aspectes, no ens ha d'estranyar que molts autors es mostrin favorables a la metodologia de l'aprenentatge cooperatiu. Tot i això, també hi ha investigadors i docents reticents a aquesta metodologia. Per exemple, autors contemporanis com Pujolàs i Gil (2012) consideraven que la pràctica de l'aprenentatge cooperatiu no era beneficiosa per alguns estudiants, ja que, segons ells, mentre uns treballaven, d'altres se n'aprofitaven i, per tant, podia generar diferències. Per evitar aquesta situació –com indiquen altres autors–, és necessari aplicar tècniques com la formació de grups d'investigació o d'experts. Aquesta tècnica fou desenvolupada per primera vegada per Sharan i Sharan (1976) i consistia en el fet que cada grup –generalment format per quatre persones– havia d'esdevenir expert en el seu tema, és a dir, com si es convertissin en investigadors especialitzats en una matèria o àmbit concret. D'aquesta manera, dins d'aquests subgrups, cada membre assumeix un rol i ha de treballar tant de manera individual com en grup per esdevenir expert en el tema i subtema assignats.

D'altra banda, estudis recents han demostrat que un dels factors més rellevants per al desenvolupament acadèmic i emocional dels estudiants és la configuració de

grups heterogenis. Com destaca Tobaruela (2022, p. 295), els estudiants processen la informació de maneres diverses: alguns ho fan millor de manera auditiva; d'altres, dissenyant estratègies però no executant-les; i alguns assimilen millor els conceptes d'una altra manera. Si es fomenta l'heterogeneïtat dins dels grups i tots els membres col·laboren entre ells, es pot aconseguir que aquells que tenen més coneixements ajudin els qui tenen més dificultats, ja que aquesta és la clau per continuar avançant en l'aprenentatge (Rueda i Fragueiro, 2020). Tal com assenyalen les investigacions de Pujolàs (2008), quan un alumne explica un concepte a un altre, organitza millor les seves idees i detecta els seus errors. A més, aquest tipus de metodologia permet millorar l'adquisició de les competències clau, com ara la competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA) o la competència en comunicació lingüística (CCL). Per tant, és necessari fomentar l'aprenentatge cooperatiu, tot i algunes de les dificultats que pot presentar, com ara el risc de caure en estructures pseudocooperatives. Per evitar-ho, cal garantir que tothom assumeixi una responsabilitat i participi activament (Pujolàs, 2008, p. 36).

Finalment, la Història no consisteix només a estudiar un gran nombre de dades, sinó que també és una font de coneixement que es pot analitzar des de diferents perspectives, com ara visualment –amb fotografies i audiovisuals–, oralment –mitjançant entrevistes “cara a cara”– o de manera tangible –a través del treball de camp–, entre d'altres (Albert Tarragona *et al.*, 2011). Gràcies a aquesta interdisciplinarietat i a l'aprenentatge cooperatiu, podem proporcionar als alumnes materials adaptats a les seves necessitats, sempre que aquests assumeixin un paper actiu tant de manera individual com en el seu grup. En aquesta línia, investigacions com les de Johnson i Johnson (1999) afirmen que el treball cooperatiu genera millors resultats acadèmics i un rendiment més alt que el treball competitiu o individual.

3. Proposta de recerca

3.1. Definició del problema

Com s'ha esmentat anteriorment, per detectar les necessitats i la problemàtica a l'aula, es va dur a terme un procés d'observació directa dels alumnes i de la seva relació amb l'aprenentatge i el desenvolupament de la matèria. A més, per aprofundir en el context dels estudiants dins de l'aula, es va fer una consulta al el professor de la matèria sobre les necessitats existents.

Gràcies a les seves aportacions, partim d'una aula molt diversa, ja que hi ha alumnes que poden seguir la matèria amb normalitat, mentre que vuit estudiants tenen Plans Individuals (PI) (Annex 1). Tot i això, la problemàtica més rellevant fou la manca de participació activa. És a dir, els alumnes sovint coneixien les respostes a les preguntes plantejades, però no les expressaven per por d'equivocar-se. Per aquest motiu, amb la implementació de la metodologia de treball i aprenentatge cooperatiu es pretenia fomentar la inclusió de tots els alumnes mitjançant la cooperació, per resoldre una situació plantejada mitjançant un raonament crític.

3.2. Preguntes d'investigació

Per donar resposta a les necessitats trobades al grup-classe, es plantegen les següents qüestions:

- Quin és l'efecte de l'aprenentatge cooperatiu sobre la disminució de desigualtat en la participació de l'alumnat?
- La participació en els treballs cooperatius és activa en tots els casos? Hi ha dificultats?
- Respecte a l'aplicació de la història local –juntament amb la requerida vers el temari curricular–, i metodologies com l'aprenentatge cooperatiu, poden els alumnes retenir informació (com conceptes) per posteriorment aplicar-la a un cas pràctic?
- En finalitzar l'activitat, els alumnes són capaços d'establir paral·lelismes entre què succeïa en un moment històric determinat però en contextos diferenciats?

3.3. Hipòtesis

- L'aprenentatge cooperatiu i, conseqüentment, el treball de forma cooperativa farà que els estudiants siguin més conscients d'allò que els envolta. D'aquesta manera, juntament amb els seus companys, deixaran de banda l'individualisme i s'uniran amb la finalitat d'assolir uns objectius comuns.
- Si cada alumne treballa de manera individual, podrà al·legar satisfactòriament els seus coneixements als companys per continuar avançant tots en la recerca.

3.4. Objectius

A l'hora d'establir els objectius de la investigació es va tenir present que s'hauria d'assolir la igualtat, inclusió i equitat reals en tots els alumnes del grup-classe on es va dur a terme la intervenció. Així doncs, els objectius plantejats van ser els següents:

- *Objectiu general.*
 - Avaluar l'eficàcia de la proposta d'intervenció basada en l'aprenentatge i treball cooperatiu, mitjançant metodologies com els Grups d'Investigació o "experts" en els alumnes de 4t d'ESO en la matèria d'Història, fomentant la participació, inclusivitat i motivació dels estudiants.
- *Objectius específics.*
 - Comprovar i concretar si augmenta el grau d'aprenentatge de la història –tant el temari curricular com les noves aportacions– mitjançant la metodologia de l'aprenentatge cooperatiu.
 - Incentivar l'esperit crític, reflexiu i participatiu de l'alumnat, puix han de poder debatre i exposar els seus coneixements als altres.
 - Evaluar la qualitat dels resultats –valorats amb ítems com la participació, la cooperació, etc.– dels efectes de la metodologia implantada un cop obtinguts els resultats finals.

3.5. Disseny de recerca

Atenent que només es va intervenir en una classe –és a dir, en un sòl context grup/classe– i tenint present la metodologia que es va fer servir, fou convenient seguir el disseny d'Estudi de Cas –únic–, ja que centra la unitat d'anàlisi en un context grup/classe (Yin, 2003). La investigació té un caràcter crític, fet que va comportar poder confirmar, modificar, etc., els coneixements sobre l'objecte d'estudi. Així i tot, va ser rellevant tenir present un primer ítem: les variables dependents, independents i estranyes. Encara que el treball segueixi una línia general, molts factors van variar o condicionar el desenvolupament de les activitats o classes que es van dur a terme. És per això que a l'hora de fer una recollida de dades –o codificar-les– es van estudiar acuradament totes les variables. Com considera Giroux, el disseny de recerca centrat en l'Estudi de Cas és estadísticament el més utilitzat, ja que permet estudiar totes les variables amb un prisma proper i posar el focus en totes les casuístiques que afecten el grup/classe (1990, p. 118).

En aquest estudi d'investigació i seguint el disseny esmentat anteriorment, només es s'han recollit dades qualitatives, tant per comprendre les experiències dels alumnes amb el treball cooperatiu, si ha millorat (o no) el seu coneixement abans i després d'explicar els continguts, etc. Autors com Hernández, Fernández i Baptista (2006) consideren també necessari destacar la “transferibilitat” d'aquest disseny. Gràcies als estudis metodològics previs, el plantejament dels objectius i la formulació de la hipòtesi, s'han buscat pautes per realitzar la investigació del cas. Si més no, dependent de les característiques pròpies de la meua investigació –determinades per les variables– he pogut afegir o modificar les pautes de la meua anàlisi per saber si s'assoleixen els objectius o es compleixen les hipòtesis prèviament plantejades.

En conclusió, tot i que autors com Stoeker (1991) o Rouse i Daellenbach (1999) es mostrin detractors del mètode referit –per problemes com, per exemple, la fiabilitat– cal tenir present que, tot i que els resultats de l'anàlisi finalment siguin favorables o desfavorables, aquest disseny d'estudi és una eina valuosa per estudiar un context en un temps i espai determinats, i que permet recollir dades tant qualitatives com quantitatives, a més de poder fer servir diverses eines per obtenir-les com, per exemple, mitjançant l'observació directa o la recollida de documentació (Chetty,

1996). Finalment, el més interessant és que, tot i que els resultats finals siguin “transferibles”, gairebé mai s'assoliran els mateixos resultats, gràcies a la singularitat de cada context en què s'apliqui el disseny. Això permet observar com altres investigadors han dut a terme la seva recerca i com es poden modificar segons les necessitats del context de l'aula.

4. Intervenció Educativa

La intervenció de les pràctiques va tenir una durada total de 10 sessions, dutes a terme entre el 17 de març i el 23 d'abril de l'any 2025. Gràcies al període d'observació, iniciat al novembre del mateix any, vaig poder establir un primer contacte amb el grup-classe. Aquesta etapa prèvia em va permetre identificar algunes de les problemàtiques presents a l'aula i detectar les dificultats específiques que els alumnes tenien respecte a la matèria d'Història. A més, el professor responsable de l'assignatura, Iban Garcia-Borés Comas, va col·laborar activament durant tot el procés, responent a qualsevol dubte que pogués sorgir sobre el funcionament del grup, la matèria, etc. Per exemple, va ser especialment útil a l'hora d'ajudar-me a estructurar els grups per al treball d'investigació, ja que ell coneixia millor les dinàmiques i necessitats de cada alumne. La planificació de la Situació d'Aprenentatge (Annex 1) es va distribuir de la següent manera:

Les cinc primeres sessions es van centrar en dos aspectes fonamentals: l'explicació dels continguts (Annex 6.1) i el seu reforç mitjançant activitats cooperatives. Així, els alumnes, organitzats en petits grups seleccionats per la docent, havien de col·laborar per anar construint les idees principals del temari explicat.

La segona part de la intervenció, també de cinc sessions, es va dedicar íntegrament les exposicions del producte final del treball d'investigació cooperatiu i a la realització de la prova final.

5. Mètode

5.1. Participants

Com s'ha esmentat anteriorment, els participants d'aquesta recerca han estat estudiants d'una classe de 4t d'ESO –concretament de la matèria de Ciències Socials: Història i Geografia– de l'Institut Antoni de Martí i Franquès (Tarragona). Tenint en compte la localització geogràfica del centre, es considera que la major part de l'alumnat prové de la ciutat o dels barris circumdants.

El grup-classe, aquest està format per 32 alumnes i, en general, el nivell d'aprenentatge és mitjà, és a dir, no es tracta d'una classe amb un nivell d'aprenentatge avançat, però tampoc van a destemps. Tot i això, cal tenir present que és un grup força heterogeni, ja que, dels 32 alumnes, 7 compten amb Plans de Suport Individualitzat: 4 metodològics i 3 d'adaptació (Annex 1).

Per dur a terme una innovació més inclusiva i adaptada a la diversitat, es va optar per formar grups de quatre membres amb diferents capacitats socials i d'aprenentatge. D'aquesta manera, es va pretendre assolir els objectius de la investigació, com ara fomentar una participació més activa a l'aula.

5.2. Variables

Dins d'aquesta anàlisi d'investigació, s'han tingut present fonamentalment tres tipus de variables:

- **Variable independent:** Va tenir rellevància la implementació de la metodologia: el treball i aprenentatge Cooperatiu.
- **Variable dependent:** Va incloure aspectes com la motivació de l'alumnat, tant a nivell individual com grupal; la participació activa; els resultats acadèmics; la responsabilitat i cooperació; la satisfacció de l'alumnat respecte al seu treball i la matèria, així com el desenvolupament de la millora del pensament crític i l'expressió escrita i oral.
- **Variable estranya:** Es va tenir present el context personal i social de l'alumnat i les relacions intergrupals prèvies.

5.3. Instruments de recollida de dades

Per avaluar els coneixements previs dels alumnes i poder avaluar la qualitat i evolució del seu aprenentatge, es van utilitzar dos instruments:

- 1) **Diari docent:** Es va dur a terme mitjançant una observació sistemàtica durant les classes i s'escribia el mateix dia de la sessió. Això va permetre valorar què funcionava a l'aula i què calia ajustar per a futures sessions (Annex 2).
- 2) **Dossier i Treball d'investigació mitjançant l'Aprenentatge Cooperatiu:** Els alumnes van haver de presentar un dossier d'investigació cooperatiu (Annex 6.2) que havia de seguir les pautes de presentació explicades i pactades prèviament a l'aula. El producte final de la investigació s'havia de presentar en un format digital –a escollir pels alumnes–. La qualitat dels dos instruments va ser avaluat mitjançant una rúbrica d'avaluació pròpia per cadascun (Annex 3-4).
- 3) **KPSI en forma de qüestionari + Prova final:** Va permetre conèixer quins coneixements tenien sobre el tema que s'abordaria a l'aula abans i després de la seva explicació (Annex 6.3).
- 4) **Dossier individual:** Havia de seguir les pautes de presentació prèviament explicades a classe, juntament amb el seguit d'exercicis o conceptes demanats (Annex 6.4). Va servir per amplificar i estudiar els conceptes a aplicar al Treball d'Investigació Cooperatiu i a la Prova final. La qualitat de l'instrument va ser avaluat mitjançant una rúbrica d'avaluació pròpia (Annex 5)

5.4. Procediments

Donada la duració de la intervenció podem dividir la investigació en tres parts fonamentals:

Part 1:

- **Període d'observació:** Durant les primeres setmanes, es va analitzar el funcionament de la classe, les mancances i les relacions entre els estudiants. Això va permetre identificar problemes i, posteriorment, organitzar i consolidar els grups per al treball d'investigació basat en l'aprenentatge cooperatiu.

- **Creació de material:** Un cop definit el contingut a implementar a l'aula, es va dur a terme una recerca exhaustiva d'elements que complissin criteris de perspectiva de gènere, pensament crític, humanització, ciutadania i interculturalitat. A partir d'aquests temes, es va seleccionar bibliografia, webgrafia, imatges i il·lustracions per crear un dossier cooperatiu, en el qual els alumnes havien de demostrar expertesa en el seu tema.
- **Les 5 primeres sessions d'intervenció:** Es van exposar diversos aspectes tècnics, com les expectatives envers els estudiants durant la intervenció i el treball a realitzar –com les temàtiques a treballar (Annex 6.2)–. A més, es va presentar el temari curricular perquè poguessin adquirir els coneixements i conceptes necessaris per al desenvolupament del treball d'investigació.

Part 2:

- En aquesta part els alumnes van començar a treballar amb els seus grups. Una sessió va estar destinada a treballar des de la sala d'ordinadors i la següent fou a l'aula. En aquesta darrera sessió van poder repassar els conceptes més importants i plantejar els dubtes pertinents.

Part 3:

- Aquesta part correspon a les tres últimes sessions. En aquestes es va dur a terme la presentació dels productes finals –dividida en dues sessions–, la prova final i el retorn als alumnes de totes les activitats realitzades, amb els seus respectius *feedbacks*.

5.5. Metodologia usada per l'anàlisi de les dades

Les dades que s'han recollit al llarg de la investigació són essencialment de naturalesa qualitativa. Respecte a les primeres estan recollides i codificades de la següent manera:

- **Diari docent:** Analitzat en una taula Word d'elaboració pròpia. Es van tenir present ítems com la participació, la motivació i la integració dels alumnes en les activitats individuals i grupals, etc., (Annex 2).

- **El Dossier d'Investigació Cooperatiu + Producte final:** Estan compartits pels alumnes en format PDF. L'anàlisi dels codis es va realitzar a partir dels dits treballs i per avaluar-los, es va utilitzar, en els dos casos, una taula Word d'avaluació d'elaboració pròpia amb uns paràmetres determinants per saber si han assolit els seus objectius (Annex 3-4). Seguint els codis establerts, es va realitzar una gràfica per veure si tots els grups havien assolit els objectius i si la qualitat de l'aprenentatge havia millorat.
- **Qüestionari KPSI + Prova final:** L'objectiu que es volia assolir era avaluar els efectes de la metodologia implantada un cop obtinguts els resultats. Aquesta comparativa qualitativa va partir del fet de què les preguntes del KSPI i de la prova final van ser les mateixes. Així doncs, es pretenia observar l'evolució de l'aprenentatge i els coneixements abans i després de la intervenció, així com l'aprofundiment en tots els temes abordats i reforçats, ja sigui gràcies al treball cooperatiu, al dossier individual o a les explicacions i participacions. Els resultats dels dos instruments es van recollir en un Excel i van estar codificats amb un 1 –si han encertat la pregunta– o un 0 –si no o bé no la sabien respondre–. Finalment, es va crear una gràfica per veure els resultats individuals i poder fer una comparativa per analitzar i veure l'evolució qualitativa de l'assoliment del temari per part dels estudiants.
- **Dossier Individual:** Tenia com a objectiu fomentar la participació, motivació i predisposició per aprendre dels estudiants. Els exercicis, com la definició de conceptes, van ser essencials per assimilar els continguts necessaris per al Treball d'Investigació Cooperatiu i la prova final. Els resultats es van registrar en un full de càlcul d'Excel, amb un gràfic que permet avaluar si s'han assolit els objectius (Annex 5).

6. Resultats

En aquest apartat es vol donar resposta als objectius, la hipòtesi i a les preguntes d'investigació plantejades per dur a terme l'Estudi de Cas. Les dades extretes són de naturalesa qualitativa.

- **Diari docent:**

Tenia l'objectiu de fer un seguiment vers diferents ítems com, per exemple, l'actitud general del grup-classe, l'escolta intergrup al, la participació de l'alumnat o les dificultats observades a la classe. Així doncs, amb el diari es pretenia mantenir un control sobre els objectius plantejats, és a dir, si hi havia motivació per l'assignatura, si els alumnes participaven o si responien favorablement a les activitats cooperatives plantejades.

Pel que fa als resultats, s'ha pogut determinar que respecte a les classes magistrals i la participació dels alumnes en les activitats cooperatives, generalment la valoració final ha estat positiva. Val a dir, però, que hi ha hagut un factor que ha estat determinant respecte a l'estat d'ànim dels estudiants i que també ha tingut pes durant la intervenció: l'horari. En el grup de la intervenció, les classes de l'assignatura d'Història eren de 8.00 a 9.00 (primera hora) i de 13.30 a 14.30 (última hora). Aquest factor va ser, a grans trets, determinant, ja que gràcies als resultats de l'anàlisi del diari docent s'ha pogut comprovar que les interaccions es donaven de manera recíproca més a última hora que no pas a primera (Annex 2).

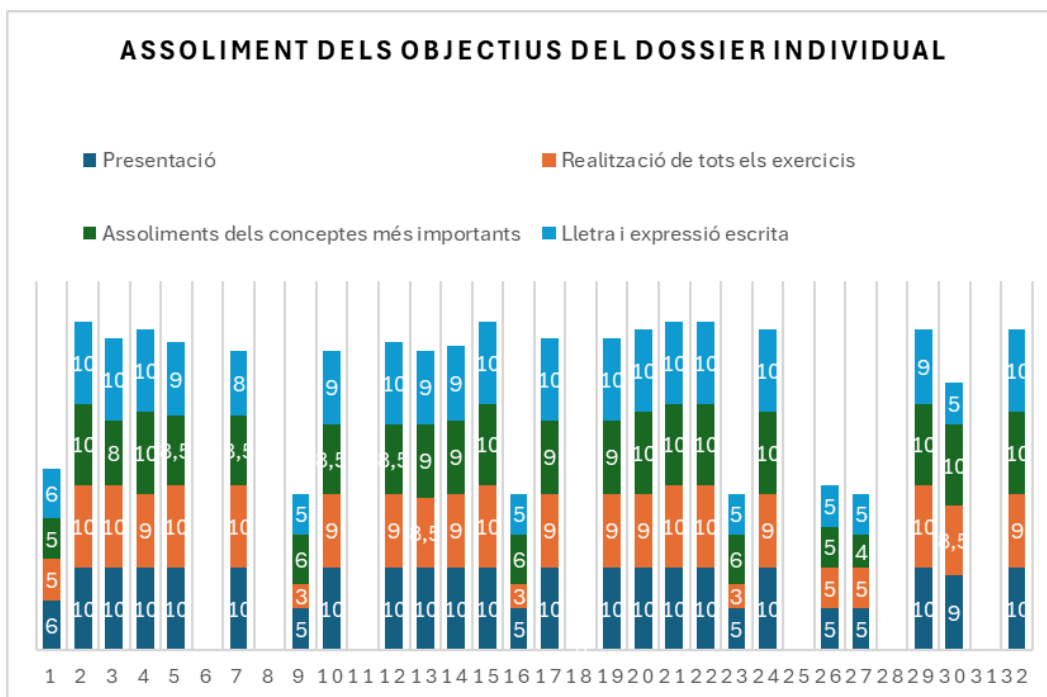
Aquest fenomen pot estar relacionat amb el ritme biològic dels alumnes, que a primera hora es mostren més cansats, poc receptius i amb una actitud més passiva. A diferència d'això, a l'última hora, tot i la fatiga acumulada, sovint es generava un ambient més distès que afavoria una major espontaneïtat, participació i fins i tot col·laboració entre igual. Per tant, aquesta observació qualitativa remarca la necessitat d'adaptar les estratègies metodològiques segons el moment de la jornada, per exemple, a primera hora es va intentar compensar la baixa activació amb propostes més lúdiques o activitats de tipus més pràctic i participatiu.

En conclusió, gràcies als resultats obtinguts a partir de l'anàlisi d'aquest instrument no només han permès identificar patrons de comportament i actitud, sinó que ha estat una eina fonamental per a la presa de decisions pedagògiques fonamentades, contribuint a una intervenció més ajustada i eficaç.

- **Dossier Individual:**

L'objectiu que es volia aconseguir amb l'elaboració del dossier individual era fomentar la participació, la motivació i la predisposició per aprendre, així com l'assoliment dels objectius acadèmics per part dels estudiants. Per tal de fomentar la participació activa, es va insistir que els exercicis realitzats durant les sessions –com la definició de conceptes i petites reflexions– serien imprescindibles per poder completar el dossier de manera adequada, així com per preparar el Treball d'Investigació Cooperatiu i la prova final. La realització acurada del dossier tingué un impacte directe en aquests dos últims elements, ja que molts dels conceptes es van reflectir de manera indirecta.

Per tal de recollir les dades i valorar els resultats, es va elaborar un full de registre en format Excel que concretava diferents ítems de valoració qualitativa, concretats en un rúbrica d'elaboració pròpia (Annex 5). Cal tenir present que, malgrat que a classe hi ha 32 alumnes, 7 no van lliurar el dossier en la data establerta, per la qual cosa els seus resultats no es recullen en aquesta anàlisi. Del que tenim constància és que, per exemple, l'alumne 6 no va entregar cap tasca al llarg de la intervenció i tampoc va assistir a cap sessió. Generalment, la resta de estudiants que no van presentar la tasca sí que havien participat a classe, tant en activitats cooperatives com individualment. El problema fou que, tot i que vam acordar portar els dossier el dia 23 d'abril –com a data límit– no els van presentar i tampoc van justificar els motius.

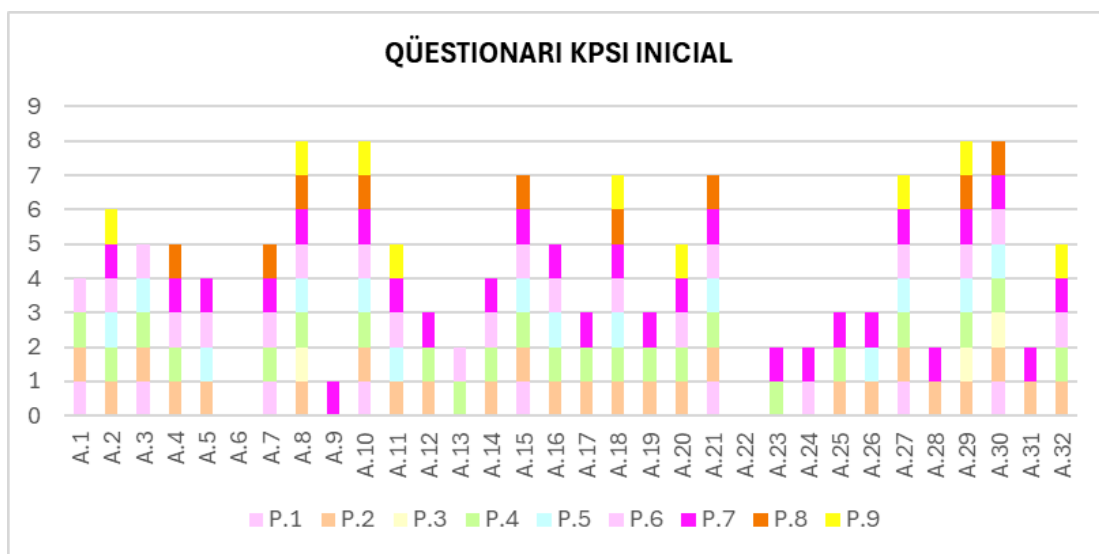

Respecte als resultats, la presentació dels dossiers ha estat valorada positivament en la majoria dels casos, ja que més de la meitat dels alumnes han assolit una presentació valorada amb un excel·lent. Aquest aspecte reflecteix un alt grau d'implicació i una actitud responsable cap a la feina individual. Vers la realització de tots els exercicis, l'ítem és més variable. Encara que la qualitat dels exercicis realitzats per la major part del alumnes assoleixen puntuacions relatives a l'assoliment notable o excel·lent (8-10), es detecta un nombre significatiu d'alumnes amb puntuacions mitjanes o baixes (3-6). Aquesta dada és clau per reforçar el treball a l'aula i recordar la connexió entre les activitats diàries i l'avaluació global. És rellevant destacar que aquest ítem estava lligat amb el següent codi: "Assoliment dels conceptes més importants". Gràcies als resultats obtinguts, s'ha determinat que independentment de si els alumnes havien fet tots els exercicis, molts havien entès i interioritzat els conceptes clau. A més, es corrobora que alguns han sabut aplicar exemples vistos oralment a classe (Annex 7), fet que denota la seva atenció i capacitat d'aplicar els coneixements. Altrament, també es va tenir present la competència comunicativa escrit. Els casos amb puntuacions més baixes (per exemple, alumnes 6, 8, 11, 18, 25, 28 i 31) poden indicar dificultats específiques en expressió escrita o manca de revisió abans del lliurament.

En conclusió, els resultats mostren una tendència positiva en tots els ítems, especialment pel que fa a la comprensió dels conceptes i la presentació dels dossiers. Aquests resultats també indiquen que el dossier ha funcionat com a eina de motivació i implicació, però que encara hi ha marge de millora en el seguiment sistemàtic de les tasques a l'aula.

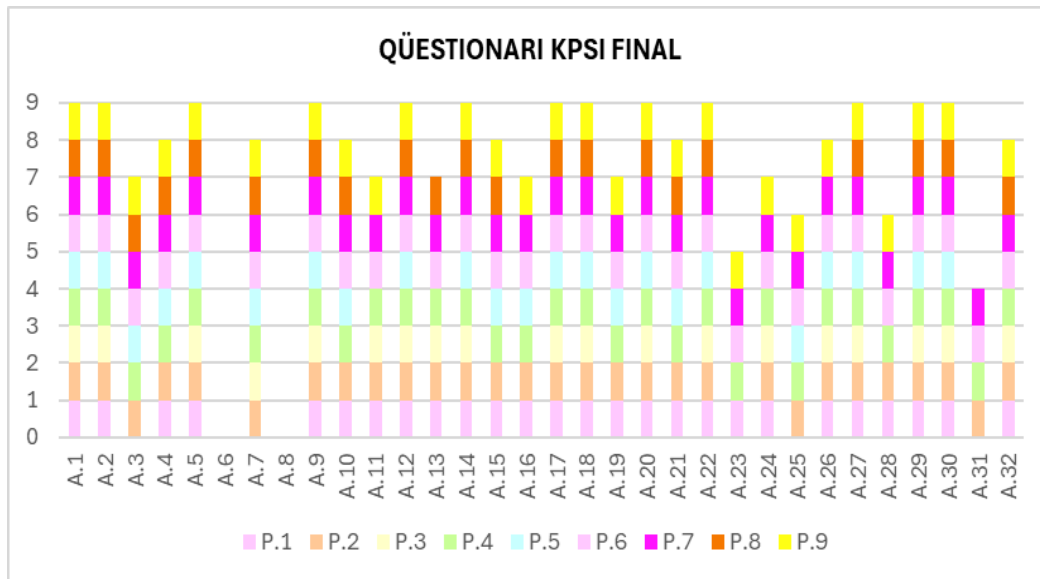
- **Qüestionari KPSI (inicial i final):**

Amb els resultats del Qüestionari KPSI pretext –inicial, abans d'introduir el temari– i postext –final, un cop explicat tot el temari– es pot observar l'evolució i qualitat de l'aprenentatge i els coneixements abans i després de la intervenció. Els resultats de les dues eines es recullen en una taula Excel, codificats amb un 1 si han encertat la pregunta o un 0 si no l'havien encertat o bé no la sabien respondre (Annex 8). Així, en l'anàlisi dels resultats dels dos gràfics es pot observar una evolució tant individual com grupal. Per comprendre ambdós resultats, cal tenir present que a l'eix horitzontal ens apareixen les preguntes per alumnes (A.1, A.3...). A la part inferior d'aquest, ens apareixen les preguntes (P.1, P.8...) associades a un color. Gràcies als codis, en el resultat dels gràfics ens apareix la pregunta que ha estat codificada amb el número 1, ja que és la que l'alumne va respondre correctament. A tall d'exemple, en el cas de l'alumne 23, en el qüestionari inicial tenia coneixement de les preguntes 4 i 7 i, per tant, va encetar 2 de 9. En canvi, en el qüestionari KPSI postext, tenia coneixement de les preguntes 1, 4, 6, 7 i 9 i, per tant el seu aprenentatge va millorar puix va encetar 5 de 9 preguntes, 3 més que al qüestionari KPSI pretext (inicial).

Respecte als resultats obtinguts de les preguntes del qüestionari KPSI inicial (Annex 6.3), es poden identificar els punts forts i dèbils previs a l'explicació del temari. Així doncs, la pregunta més popular fou la número 7: "Quin era l'objectiu de la política expansionista nazi?". A continuació, la segona pregunta més encertada, amb 25 respostes correctes, és la número 2, relacionada amb la influència de la dona després de la Primera Guerra Mundial. Hi ha poca diferència amb la pregunta 4, ja que 23 estudiants van saber identificar qui va ser el líder que va fomentar el Partit Nacional Feixista. A partir d'aquest punt, podem observar que la resta de preguntes tenen menys encerts, ja que cap d'elles supera les 20 respostes correctes. El cas més destacat és la pregunta número 3, relacionada amb el New Deal (1929), ja que només 3 persones de 30 van saber respondre correctament. Gràcies a aquests resultats, es disposa d'una prova que mostra el coneixement previ dels alumnes abans de la intervenció. Com que aquest qüestionari es va compartir el primer dia de la intervenció, durant les classes i els exercicis cooperatius es va intentar reforçar aquells punts que els alumnes coneixien menys prèviament.

Respecte als resultats obtinguts de les preguntes del qüestionari KPSI final (Annex 6.3), es pot identificar una millora rellevant vers la qualitat de la concepció del temari un cop explicat i estudiat. Dels 32 alumnes només 2 no van poder respondre el qüestionari. Tot i això, gràcies als resultats obtinguts es pot veure una clara millora dels resultats obtinguts vers el primer qüestionari, ja que tots els alumnes van respondre correctament les preguntes 4, 6 i 7. Altrament, només una persona no va saber respondre la qüestió 2; dues la pregunta 9 i quatre la qüestió 1. La pregunta amb més dificultats en ambdós qüestionaris fou la número 3, que es correspon a la qüestió: "Quines mesures va proposar el New Deal per sortir de la Gran Depressió?". En comparació amb el qüestionari inicial, 19 de 30 persones van respondre correctament aquesta qüestió, mentre que en el qüestionari anterior només ho van fer 3 de 30.

En conclusió, la comparació qualitativa entre els resultats del qüestionari KPSI inicial i final mostra una millora significativa en el coneixement dels alumnes després de la intervenció educativa. Mentre que en l'inicial es detectaven clares mancances, especialment en qüestions com el New Deal, el qüestionari final reflecteix un avenç generalitzat en gairebé totes les preguntes, evidenciant una millor comprensió del temari i una eficàcia notable del procés d'ensenyament-aprenentatge.

- **Dossier d'Investigació Cooperatiu i Producte Final:**

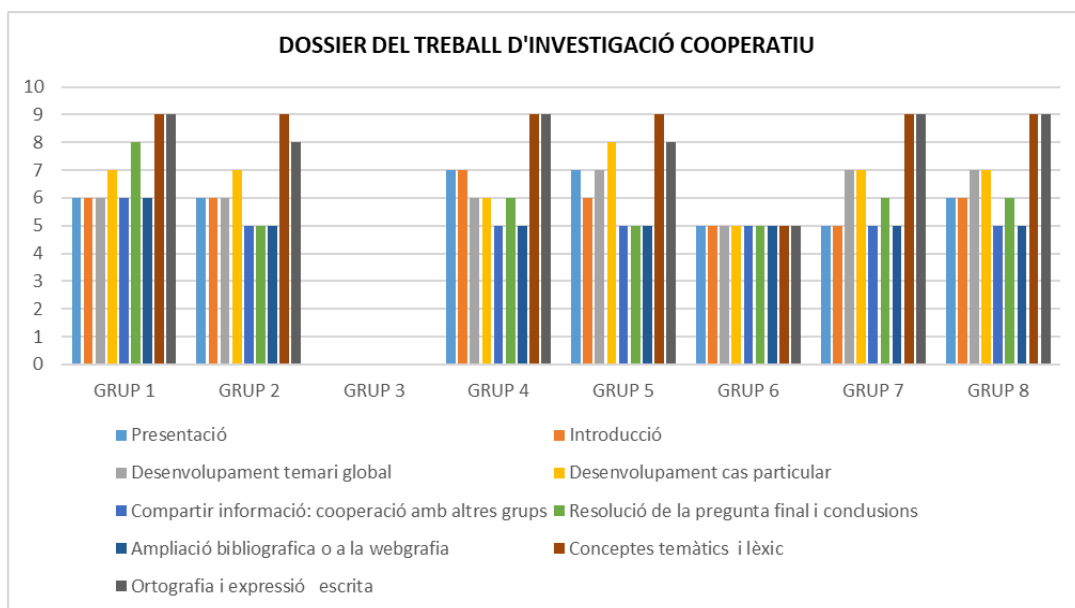
Els resultats obtinguts d'aquest instrument pretenen avaluar qualitativament i comprovar i contrastar si el grau d'aprenentatge de la història –tant pel que fa al temari curricular com a les noves aportacions– ha incentivat i fomentat l'esperit crític i reflexiu de l'alumnat. Els resultats els podem dividir en dues: el dossier (d'investigació) cooperatiu i el producte final.

- 1. Dossier d'Investigació Cooperatiu:**

Els resultats del dossier del treball d'investigació cooperatiu mostren una variabilitat significativa entre grups, tot i que s'observen algunes tendències clares. Tot i això, cal destacar que dels 8 dossiers que s'havien d'entregar només 7 ho van fer, puix el

grup 3 no va presentar res – i no es va rebre cap mena de justificació ni explicació vers aquest fet–.

Generalment, la qualitat de presentació dels treballs de tots els grups fou positiva, a l'igual que l'ús del vocabulari o dels conceptes rellevants explicats a classe. Això denota que la qualitat de l'ensenyament i aprenentatge ha estat positiva, ja que han assolit els conceptes i els han aplicat correctament. Tot i això, els grups han presentat mancances respecte ítems com, per exemple, l'ampliació bibliogràfica o de la webgrafia, la presentació, la introducció al temari o bé el fet de cooperar amb altres grups –tal com es va indicar a classe–. Gràcies a aquests resultats es pot determinar que els resultats no han estat qualitativament positius, ja que tot i que hi ha grups que destaquen –com el 4 o el 5–la tendència qualitativa no és del tot positiva. Per tant, cal reforçar competències com la recerca d'informació, la cooperació grupal o, fins i tot, el saber com desenvolupar una investigació sobre un cas particular. Tot i això, en tots els casos l'assoliment dels conceptes i la seva aplicació ha estat positiva.

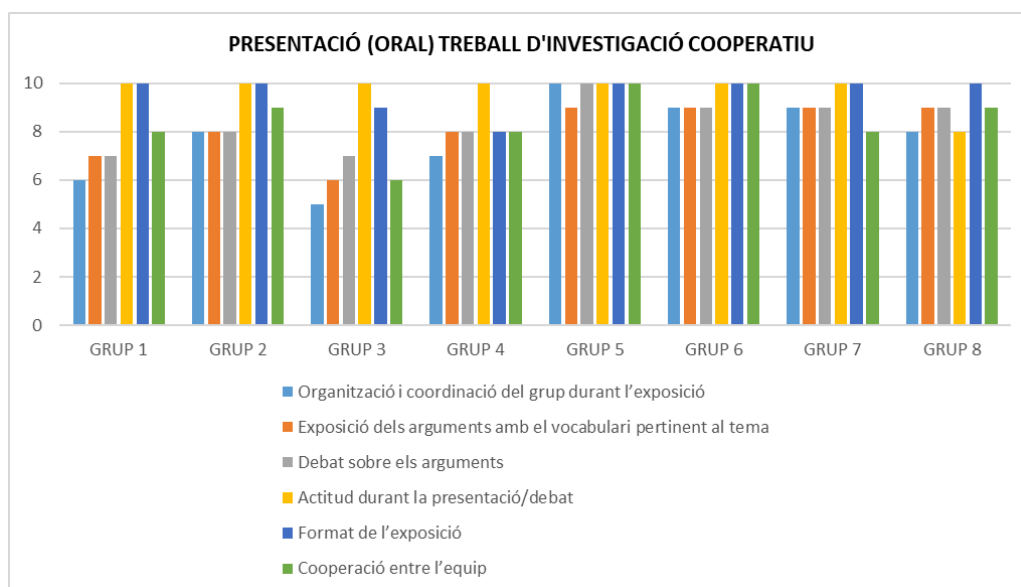
2. Producte Final

En comparació al gràfic anterior, en la presentació del producte final van participar tots els grups –amb tots els membres presents–. En aquest cas, els resultats de la presentació oral del treball d'investigació cooperatiu reflecteixen un nivell general molt positiu, amb diferències notables entre alguns grups.

D'una banda, els grups 5, 6 i 7 sobresurten clarament en tots els ítems avaluats. Aquests grups assolixen les puntuacions més altes en organització i coordinació, actitud durant la presentació i format de l'exposició com en cooperació entre l'equip, mostrant un treball molt equilibrat, ben preparat i cohesionat. També destaquen per una exposició clara, amb un ús adequat del vocabulari específic i una actitud participativa i segura durant la presentació i el debat. Els grups 4 i 8 també presenten molt bones valoracions, amb puntuacions generalment altes, tot i alguna lleugera davallada en l'aspecte de cooperació o actitud. Malgrat això, mantenen un bon nivell global i demostren una preparació sòlida.

En canvi, els grups 1 i 3 mostren resultats més desiguals. Per exemple, el grup 3 obté una puntuació baixa en organització i coordinació, i també en cooperació, la qual cosa podria indicar mancances en la planificació o en la distribució dels rols durant l'exposició. El grup 1, tot i tenir una actitud molt positiva, també mostra algunes mancances en l'organització, fet que podria indicar una preparació desigual.

Així doncs, els resultats indiquen una bona feina general en les presentacions orals, amb una actitud molt positiva i una clara preparació de continguts. Tanmateix, caldria reforçar en alguns grups la planificació interna, la coordinació i la cooperació efectiva durant l'exposició per assolir un rendiment més equilibrat.

En conjunt, l'anàlisi qualitativa dels dos gràfics –el del dossier escrit i el de la presentació oral– mostra una valoració molt positiva del treball cooperatiu dels grups. Els resultats evidencien que la majoria d'alumnes han assolit un bon nivell tant pel que fa a la comprensió dels continguts com a la capacitat de comunicar-los de manera clara i estructurada. En conclusió, l'experiència del treball cooperatiu ha estat enriquidora, ja que ha permès desenvolupar tant les competències acadèmiques com les habilitats comunicatives i de col·laboració. Tot i així, hi ha alguns punts a millorar com, per exemple, en l'àmbit de la recerca i la coordinació.

7. Discussió

La implementació del treball i aprenentatge cooperatiu a l'aula i els resultats obtinguts a partir de l'anàlisi de les dades obtingudes al llarg de la intervenció, han permès observar una millora significativa en alguns aspectes del procés d'ensenyament-aprenentatge dels quals val a destacar l'assoliment dels conceptes temàtics i la participació activa de l'alumnat. Així doncs, com argumenten investigadors com Connac (2021), aquest model metodològic no només implica únicament una estructura organitzativa dels grups, sinó també una actitud d'aprenentatge, compromís i responsabilitat compartida entre tots els membres del grup, així com una planificació rigorosa per part del docent, tal com proposa la metodologia del "grup d'experts" (Sharan i Sharan, 1976).

Pel que fa a l'assoliment dels continguts, es pot afirmar que les activitats realitzades mitjançant el mètode del treball i aprenentatge cooperatiu, majoritàriament van tenir un impacte positiu. Així doncs, tal com destaca Ausubel (1983), l'aprenentatge significatiu es produeix quan l'alumne pot vincular coneixements nous amb d'altres que ja coneix. En aquest sentit, el fet de treballar a partir d'una temàtica comuna i desenvolupar subtemes dins els grups va afavorir aquest tipus d'aprenentatge, ja que els alumnes van poder construir el seu coneixement a partir de bases compartides. Aquesta pràctica també es relaciona amb els principis de la teoria constructivista de Piaget, segons la qual el coneixement s'elabora mitjançant l'experiència i la interacció amb el món (Saldarriaga-Zambrano *et al.*, 2016).

Altrament, gràcies a aquesta metodologia, els estudiants no només van reforçar els coneixements previs, sinó que també van fomentar la seva autonomia i el sentit de responsabilitat. Tanmateix, cal destacar que aquests resultats no s'haurien assolit sense una prèvia planificació docent adequada. Tot i això, cal advertir que en alguns grups s'ha denotat la teoria de Pujolàs i Gil (2012), ja que al no repartir-se bé els rols, no seguir les pautes acordades a classe, no comunicar-se adequadament o bé no voler participar de manera activa va comportar que en alguns casos la càrrega de treball fos irregular entre els membres del grup. Així doncs, malgrat els bons resultats qualitius globals, també es van detectar dificultats puntuals, sobretot en la gestió de conflictes o desequilibris en la implicació entre membres del mateix grup. Això reforça la idea que ni el treball ni l'aprenentatge cooperatiu no poden donar-se de manera espontània, sinó que cal un treball previ en dinàmiques cooperatives.

Un altre aspecte destacable ha estat la participació activa a l'aula, la qual va augmentar significativament gràcies a la metodologia cooperativa. L'aprenentatge actiu, en què els alumnes no només reben informació sinó que l'expliquen, la debaten i la transformen en conjunt, va afavorir un entorn d'intercanvi de coneixements i de millora contínua. Aquesta dinàmica participativa s'alinea amb els estudis de Pujolàs (2008), que indiquen que quan un alumne ensenya a un altre, reestructura el seu propi pensament i afavoreix l'aprenentatge mutu. Això també es relaciona amb els estudis de Juárez-Pulido *et al.* (2019), que indiquen que aquesta metodologia aporta beneficis no només acadèmics, sinó també socials i emocionals.

Tot seguit, per dur a terme les activitats cooperatives, la classe es dividia en grups de 4 o 5 persones. Els grups –escollits per la docent i el professor titular– estaven formats de manera heterogènia, és a dir, cada alumne tenia unes capacitats cognitives o d'aprenentatge generalment diferents. Així, seguint la teoria de Tobaruela (2022), el fet de fomentar el treball entre grups heterogenis ha estat un factor fonamental per potenciar la diversitat d'estratègies cognitives dins del grup. La combinació d'alumnes amb diferents habilitats i estils d'aprenentatge ha afavorit la complementarietat i ha reduït les desigualtats en el rendiment acadèmic. Aquesta heterogeneïtat ha permès que alumnes amb més facilitat per comprendre els continguts ajudessin els seus companys, consolidant així tant el seu propi aprenentatge com el dels altres. Tot i això, tal com indiquen Johnson i Johnson

(1999), la interdependència positiva no només ha d'existir dins dels grups, sinó també a nivell col·lectiu per afavorir un clima d'aprenentatge compartit i comunitari. Tanmateix, amb l'anàlisi dels resultats també s'ha fet evident que la cooperació entre grups ha estat un dels aspectes més febles. Tot i la bona dinàmica dins dels grups, la interacció entre diferents equips ha estat escassa o poc productiva. Aquesta mancança apunta a la necessitat de fomentar activitats més intergrupals que ajudin a construir una visió més global del coneixement compartit.

També cal reconèixer que l'ús de recursos diversos i interdisciplinaris, tal com destaca Albert Tarragona *et al.* (2011), ha estat un suport essencial per adaptar els continguts a diferents canals d'aprenentatge –visual, oral, pràctic, etc–. Aquesta adaptació ha permès una major inclusió i participació de tot l'alumnat, i ha potenciat competències com la comunicació lingüística, el treball en equip o la capacitat d'aprendre a aprendre (CPSAA i CCL).

En conclusió, la innovació mitjançant metodologies com l'aprenentatge i treball cooperatiu ha obtingut resultats clarament positius en relació amb l'assoliment dels continguts, la implicació de l'alumnat i el desenvolupament de competències clau. Tot i això, es fa evident que hi ha aspectes a millorar, especialment pel que fa a la coordinació entre grups, la gestió dels rols i la formació prèvia dels alumnes en habilitats socials i cooperatives.

8. Conclusions

Aquesta investigació duta a terme en l'Institut Antoni de Martí i Franquès (Tarragona) el marc de l'estada de pràctiques curriculars del Màster de Formació al Professorat, ha basat la seva metodologia en el treball i aprenentatge cooperatiu. Mitjançant la formació de grups d'investigació, es va tenir present l'objectiu de fomentar la participació activa, l'assoliment i comprensió dels conceptes temàtics de manera més didàctica, la motivació i l'esperit crític dels alumnes de 4t d'ESO en la matèria d'Història. Les preguntes de recerca plantejades –relatives a la reducció de les desigualtats en la participació, la capacitat de retenció i aplicació del coneixement i l'establiment de paral·lelismes històrics– han estat fonamentals per

estructurar tant la intervenció – és a dir, a les explicacions teòriques de les classes, als exercicis, etc. – com l'anàlisi posterior dels resultats.

Les hipòtesis inicials apuntaven que el treball cooperatiu augmentaria la consciència col·lectiva de l'alumnat, milloraria la seva participació i contribuiria a l'assoliment d'objectius comuns mitjançant la responsabilitat individual dins del grup. Els resultats obtinguts confirmen majoritàriament aquestes hipòtesis: es va observar un augment generalitzat en la participació, una millora en el raonament crític i una major motivació cap a la matèria, especialment en aquells grups amb una organització interna sòlida i una comunicació efectiva. Això no treu, però, que tots els alumnes hagin assolit aquesta hipòtesi, ja que hi havia que a classe treballaven en les activitats cooperatives, participaven activament o si la qüestió anava directa per ells, etc., però que als treballs com el dossier individual o al qüestionari KPSI hi mancaven exercicis, respostes raonades, etc. Per tant, la cooperació ha donat resultats positius en contra els resultats dels treballs de caire més individualistes.

Els referents teòrics estudiats han estat essencials per comprendre i fonamentar aquestes millores. David Ausubel (1983), amb la seva teoria de l'aprenentatge significatiu, sosté que els nous coneixements es consoliden millor quan s'integren amb els coneixements previs, una idea confirmada pels bons resultats obtinguts a la prova final després del treball cooperatiu. Alhora, els plantejaments constructivistes de Jean Piaget (Saldarriaga-Zambrano *et al.*, 2016) es fan evidents en la manera com els alumnes, a través de la interacció social, han pogut construir aprenentatges nous a partir de les seves pròpies experiències. Així doncs, els resultats també corroboren les aportacions de Johnson i Johnson (1999), que afirmaven que el treball cooperatiu afavoreix un millor rendiment acadèmic i una major cohesió entre els estudiants, així com les reflexions de Connac (2021) sobre la necessitat d'un plantejament acurat de la cooperació perquè aquesta sigui realment efectiva i no una simple distribució de tasques.

Tanmateix, l'estudi també ha posat de manifest certs reptes: la manca de temps, la influència de l'horari en l'estat d'ànim dels alumnes, i algunes desigualtats puntuals en la implicació dins els grups. Aquests factors, ja previstos parcialment en la

literatura científica, reforcen la idea que l'aprenentatge cooperatiu requereix una planificació curosa i una supervisió contínua per garantir-ne l'èxit.

En conclusió, l'ús del treball i aprenentatge cooperatiu, fonamentat teòricament i aplicat metodològicament amb rigor, és una eina eficaç per millorar la participació, la inclusió, la motivació i l'aprenentatge crític de l'alumnat a secundària. No obstant això, és necessari continuar perfeccionant la gestió interna dels grups i explorar noves estratègies de dinamització per assegurar una participació equitativa i efectiva en futures implementacions.

9. Referències

- Albert Tarragona, J. M., Fuentes Moreno, C., Gutiérrez González, J. M., Hernández Cardona, F. X., López Facal, R., Miralles Martínez, P., Molina Puche, S., Rivero Gracia, M. P., i Santacana Mestre, J. (2011). *Geografía e historia : investigación, innovación y buenas prácticas*. Barcelona : Graó.
- Ausubel, D. (1983). Teoría del aprendizaje significativo. *Fascículos de CEIF*, 1(1-10).
- Chetty Sylvie, K. (1996, octubre). The case study method for research in small- and medium – sized firms. *International Small Business Journal Researching Entrepreneurship*, (1), 15, pp. 73-85. «https://www.researchgate.net/profile/Sylvie_Chetty/publication/237937847_The_Case_Study_Method_for_Research_in_Small-and_Medium-Sized_Firms/links/56aaf2e308aed814bde6cdc9.pdf?_cf_chl=tk=09GA3OwE5jHaMJ0F0Y_knx3l4qSH7ZC0jpKB.yv_gs-1736597901-1.0.1.1-MCpSKOP0PDMYh33Lp8iPSuG1mMcCS3wnQvtolLddB8k»
- Connac, S. (2021). *La cooperación entre el alumnado*. Montaber: Barcelona.
- Cots, J.M. (2004). ¿Qué se puede observar en el aula? Un programa de observación en el aula para la formación inicial del profesorado. En: Lasagabaster, D., Sierra, J-M. (eds.). *La observación como instrumento para la mejora de la enseñanza-aprendizaje de lenguas*. Barcelona: Ed. Migdia.
- Echeita, G. y Martín, E. (1990). Interacción social y aprendizaje. A: C. Coll, J. Palacios y A. Marchessi (Eds.). *Desarrollo psicológico y educación*. Madrid: Alianza.
- Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. (2017). *Marc de la innovació pedagògica a Catalunya*:«https://projectes.xtec.cat/transformacioenxarxa/wp-content/uploads/usu1468/2021/03/marc_dinnovacio_pedagogica.pdf»
- Gil Pérez, D. i Vilches Peña, A. (2012). El trabajo cooperativo en el aula. Una estrategia considerada imprescindible pero infrutilizada. *Aula de Innovación Educativa*, vol. 208, pp. 41-46.
- Giroux, H. A. (1990). *Los profesores como intelectuales. Hacia una pedagogía crítica del aprendizaje*. Barcelona: Paidós.
- Hernández, R., Fernández, C. y Baptista, P. (2006). *Metodología de la investigación*. (4ta Ed.). México: McGraw Hill/ Interamericana Editores S.A. «<https://drive.google.com/file/d/1cwlrUoljyyysilQfj0Yh4bWZSg8bEkCAF/preview>»

- Johnson, D. W., Johnson, R. T., i Holubec, E. J. (1999). *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Paidós.
- Juárez-Pulido, M., Rasskin-Gutman, I., i Mendo-Lázaro, S. (2019). El aprendizaje cooperativo, una metodología activa para la educación del siglo XXI: una revisión bibliográfica. *Revista Prisma Social*, (26), 200-210.
- López Facal, R., Miralles, P., Prats, J., Gómez, C.J. (2017). Pensamiento histórico, enseñanza de la historia y competencias educativas. A: López Facal, R., Miralles, P., Prats, J., Gómez, C.J. (Eds.). *Educación històrica y desarrollo de competencias*. Barcelona: Graó.
- Maxwell, J. A. (1998). Designing a qualitative study. En L. Bickman D. J. i Rog (Eds.). *The Sage Handbook of applied social research method*, pp. 69-100. Los Angeles: Sage. Consultat el 10 de gener del 2025 de: <<<https://archive.org/details/sagehandbookofap0000unse>>>
- Pujolàs Maset, P. (2008). Cooperar per aprendre i aprendre a cooperar: El treball en equips cooperatius com a recurs i com a contingut. *Suports: Revista Catalana d'Educació Especial*, 12 (1), pp. 21-35. «https://cife-ei-caac.com/wpcontent/uploads/2008/03/cooperar_aprendre.pdf»
- Pujolàs Maset, P. (2012). Aulas inclusivas y aprendizaje cooperativo. *Educatio Siglo XXI*, 30, (1), pp. 89-112. «<https://revistas.um.es/educatio/article/view/149151> »
- Rouse, M. J., i Daellenbach, Urs S. (1999, maig). Rethinking research methods for the resource-based perspective: isolating sources of sustainable competitive advantage. *Strategic Management Journal*, (5), 20, pp. 487-494. «<https://www.jstor.org/stable/3094166>»
- Rueda Pérez, A., i Fragueiro Barreiro, M. S. (2020). Una experiencia de aula centrada en los “grupos de investigación”. *EA, Escuela Abierta*, 23, pp. 47-74. «<https://doi.org/10.29257/EA23.2020.04> »
- Saldarriaga-Zambrano, P. J., Bravo-Cedeño, G. D. R., i Loor-Rivadeneira, M. R. (2016). La teoría constructivista de Jean Piaget y su significación para la pedagogía contemporánea. *Domino de las Ciencias*, 2 (3 Especial), pp. 127-137.
- Sharan, S. y Sharan, Y. (1976). *Small group teaching*. Englewood Cliffs: Educational Technology Publications.
- Sospedra Roca, R., Jardón Giner, P., Boj-Cullell, I., i Hernández-Cardona, F. X. (2023). Recreación y aprendizaje-servicio en el contexto de la Guerra Civil

española. *Clio. History and History Teaching*, (49), pp. 187–208. Extret el dia 29 de novembre de 2024 de: https://doi.org/10.26754/ojs_clio/clio.2023499521

- Stoeker, R. (1991). Evaluating and rethinking. The case study. *The Sociological Review*, (1), 39, pp. 88-112. «<https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.1991.tb02970.x>»
- Tobaruela Mendoza, N. (2022). L'aprenentatge cooperatiu i el disseny universal d'aprenentatge com a mesures d'atenció a la diversitat. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*, pp. 288-305. «<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8774111>»
- Trujillo, F. (2016). *Aprendizaje basado en proyectos. Infantil, Primaria y Secundaria*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- Vera García, M. del M. (2009). Aprendizaje cooperativo. *Revista Digital CSI-CSIF*, (14), pp. 1-12. «https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_17/FRANCISCA_MARTINEZ_MEDINA_1.pdf»
- Yin, K. (2003). *Case study research: design and methods, applied social research methods series*. (3r Ed.). Newbury Park: Sage.

10. Annexos

- **Annex 1:** Situació d'Aprenentatge
- **INFORMACIÓ BÀSICA**

Centre Educatiu	Institut Antoni de Martí i Franquès
Àrea	Ciències Socials: Geografia i Història
Nivell Educatiu (curs)	4t d'ESO
Títol	El poder de la propaganda: L'Europa dels dictadors
Professor/a	Iban Garcia-Borés Comas

- **DESCRIPCIÓ (context repete)**

CONTEXT

Anem a fer un viatge a l'Europa i Amèrica en el període conegut com "Entre Guerres" (1919-1939). Veiem com després de la Primera Guerra Mundial (1914-1918) el món ha canviat: els costums, la manera de relacionar-se, l'econòmica, la política... Però, a tots els llocs afecta de la mateixa manera? Aquest període té encara una rellevància latent en el nostre present. Mitjançant el coneixement previ dels esdeveniments principals d'aquest període, els alumnes -com nous historiadors- hauran d'investigar diversos ítems d'aquest temps. Així doncs, gràcies a aquest nou coneixement podrem descobrir com la història del segle XX encara ens parla i ens transporta a fets de crucial rellevància.

REPTE

Som grups d'investigadors que volem descobrir la importància de conèixer els petits, però rellevants, àmbits o ítems de la història -com la simbologia, els desenvolupament del paper de la dona, etc.- dins d'un mateix segle. Per tenir una visió més complerta, estudiarem el que succeïa principalment en tres espais geogràfics: Estats Units, Espanya (en rellevància a Catalunya i, més concretament a Tarragona), Itàlia i Alemanya. Gràcies a això, podrem establir paral·lelismes per comprovar la rellevància d'alguns dels fets del segle XX, els quals, avui dia, encara tenen rellevància.

- **COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES**

Àrea o matèria	Competències específiques
<p>Ciències Socials: Geografia i Història</p>	<p>Competència específica 1: Cercar i tractar informació que permeti interpretar el present i el passat, aplicant els procediments de la recerca històrica i geogràfica a partir de l'anàlisi crítica de dades procedents de fonts analògiques i digitals, per transformar-ho en coneixement i comunicar-ho a través de diferents formats.</p>
	<p>Competència específica 2: Indagar i argumentar a partir de problemes socials rellevants, locals i globals, per desenvolupar un pensament crític i respectuós amb les diferències, que contribueixi a la construcció de la identitat individual i col·lectiva i a la consecució d'un present i un futur més just i inclusiu.</p>
	<p>Competència específica 8: Analitzar les formes de vida i els fets i fenòmens socials, passats i presents des de la perspectiva de gènere, i comprometre's en la igualtat d'oportunitats, la participació efectiva i la responsabilitat compartida de totes les persones en la societat i l'entorn, superar estereotips i rebutjar qualsevol forma de discriminació i violència.</p>
<p>Aranès i Literatura a l'Aran Llengua Castellana i Literatura Llengua Catalana i Literatura</p>	<p>Competència específica 6: Cercar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts de manera progressivament autònoma, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i integrar la i transformar la en coneixement, per comunicar la, adoptant un punt de vista crític, personal i respectuós amb la propietat intel·lectual.</p>

● TRACTAMENT DE LES COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència en comunicació lingüística (CCL): Mitjançant l'aplicació d'aquest vector, alumne haurà de comprendre, interpretar i valorar textos orals, per interpretar-los de manera crítica per poder participar en les activitats dutes a terme a l'aula. Gràcies a això, podrà localitzar, seleccionar i contrastar la informació de diverses fonts, avaluant si és fiable i evitant riscos de manipulació i desinformació. Altrament, amb l'assoliment del coneixement, podrà transmetre oralment allò que ha après. Així doncs, el dit vector es treballarà mitjançant debats, preguntes a classe o la presentació d'un producte final (realitzat a través d'un treball cooperatiu en grup).

Competència digital (CD): Amb l'aplicació d'aquest vector, es pretén ensenyar als alumnes a fer cerques avançades a Internet tenint present la qualitat, validesa i fiabilitat de les fonts. Donada que la història és una assignatura molt controvertida i que té molts punts de vista, s'indicarà als estudiants que han de fer per no caure sota una ideologia que no promogui els valors democràtics i defugir del gran nombre de *fake news* que hi ha per la xarxa. Altrament, per treballar col·laborativament o compartir continguts haurà de fer ús de diverses plataformes digitals com, per exemple, el Moodle o Google Drive (on tindran tots els materials penjats per dur a terme les tasques requerides).

Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA): Mitjançant diverses activitats, l'alumne assolirà i comprendrà activa i respectuosament les perspectives i experiències dels altres. Gràcies a això, també podrà incorporar el seu aprenentatge i coneixement per aportar idees als grups, acceptant les tasques i responsabilitats de manera igualitària i realitzant estratègies cooperatives.

Competència ciutadana (CC): Aquesta competència implica la compressió i anàlisi de problemes ètics fonamentals i d'actualitat. Gràcies al treball d'aquesta, l'alumne o alumna analitzarà diversos temes de l'actualitat (com, per exemple, qualsevol mena de discriminació o violència) per desenvolupar el seu criteri i donar solució als problemes que presenten dites temàtiques, mitjançant una actitud dialogant i respectuosa. Tot això es desenvoluparà a través de diverses activitats de debats i l'implement d'un treball cooperatiu d'anàlisi de problemes, ideologies, etc., del segle XX per veure l'impacte que tenen en el temps actual, i com podem solucionar-los o mitigar-los.

• **OBJECTIUS D'APRENENTATGE I CRITERIS D'AVUACIÓ**

Objectius d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
<p>1. Conèixer el context històric tractat en la temàtica i relacionar esdeveniments rellevants de l'Europa i els Estats Units de després de la Primera Guerra Mundial (1914-1918) i inicis de les dictadures europees.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar i explicar les principals transformacions polítiques, econòmiques i socials a Europa i els Estats Units després de la Primera Guerra Mundial, destacant els factors que van afavorir l'ascens de les dictadures.
<p>2. Saber relacionar els fets del passat en un temps i lloc concret i desenvolupar els paral·lelismes amb altres esdeveniments semblants del mateix segle però en diferents espais geogràfics.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cercar, seleccionar i contrastar les diverses fonts que ens aporta la història e interpretar-les de manera crítica. • Organitzar la informació de manera estructurada. • Connectar adequadament el context històric general explicant de manera exhaustiva com diverses dinàmiques van influir en els fets més globals i transcendents dins del període explicat.
<p>3. Saber fer el buidatge de la informació cercada per crear textos que donin resposta a les preguntes o necessitats proposades</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar de manera clara i estructurada la feina o activitats que se li requereixen a l'alumne de manera individual, ja bé sigui un dossier individual -amb les activitats proposades a classe- o bé el desenvolupament de la seva tasca o finalitat dins del Treball Cooperatiu. • La presentació de l'informe final és atractiu i recull tota la informació de manera completa.

<p>4. Aprendre a treballar i exposar un producte final realitzar de manera cooperativa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Presentar de manera clara i estructurada el projecte final de la Situació d'Aprenentatge, demostrant cooperació, cohesió i comunicació efectiva amb els altres membres del grup. ● Mostrar una actitud responsable i participativa, tant en el treball cooperatiu com en l'individual. ● Mostra un domini de les eines digitals tant a l'hora de cercar i desenvolupar la informació com per crear una presentació amb suport digital.
<p>5. Treballar en el desenvolupament del pensament crític i respectuós.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Expressa opinions i arguments de manera crítica i respectuosa, basant-se en una anàlisi fomentada de la informació. ● Les opinions i punts de vista que aporta estan ben raonats i argumentats, demostrant que sap fer una anàlisi crítica i reflexiva de la informació assolida. ● Pot identificar els factors clau, implicacions i relacions amb punts de vista contraris. ● Es mostra crític o crítica davant dels reptes a què s'enfronta la societat actual, molts d'ells vinculats a les ideologies políticossocials desenvolupades durant el segle XX.

- **SABERS**

Àrea o matèria	Saber
<p>Ciències Socials: Geografia i Història</p>	<p>Reptes del món actual:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tècniques i mètodes de recerca de les ciències socials: Anàlisi de textos, interpretació i elaboració de mapes, esquemes i síntesis, representació de gràfics i interpretació d'imatges a través de mitjans digitals accessibles. • Societat de la informació i cultura mediàtica: Cerca, tractament de la informació, ús de dades en entorns digitals, interpretació de les fonts i avaluació de la fiabilitat.
	<p>Societats i territoris:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recerca en les ciències socials: Aplicació de metodologies de recerca en l'anàlisi i interpretació de problemes socials rellevants, individualment i en equip. Ús específic del lèxic relatiu als àmbits històric, artístic i geogràfic. • Consciència històrica: Elaboració de judicis propis i argumentats davant de problemes d'actualitat contextualitzats històricament, i defensa i exposició crítica a través de presentacions i debats. • Transformació i revolució: Anàlisi de les permanències i canvis a l'època contemporània. • Conflictes i violències al món actual: Establiment de relacions causals en alguns conflictes i violències del segle XX i XXI i de les seves conseqüències en el present. • Catalunya i Espanya a l'època contemporània: Contextualització de les principals transformacions polítiques, econòmiques, socials i culturals, incidint en la Segona República, la guerra, el franquisme i la transició democràtica.
	<p>Compromís cívic local i global:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● Equitat de gènere: Reconeixement de les principals fites en la lluita per la igualtat real de dones i homes i dels marcs legislatius.
<p>Aranès i Literatura a l'Aran Llengua Castellana i Literatura Llengua Catalana i Literatura</p>	<p>Comunicació</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Processos: Comprensió del sentit global del text oral i relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant. La intenció de l'emissor. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal. Valoració de la forma i el contingut del text, en el context de l'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació, incloses les xarxes, i en les activitats acadèmiques.

- **DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE**

Per dur a terme aquesta situació d'aprenentatge tindrem present el següent:

L'alumnat treballarà de dues formes:

- De manera individual haurà de realitzar un **dossier individual** amb activitats proposades a classe, per tal de facilitar la comprensió d'alguns conceptes que l'ajudaran a l'enteniment i desenvolupament de l'activitat cooperativa i per estudiar per l'examen final.
- Mitjançant l'**Aprenentatge Cooperatiu**, l'alumnat es distribuirà en 8 grups amb 4 membres cadascun. Tot i que els grups siguin formats pel docent, ells tindran el dret de poder escollir el tema proposat que volen treballar. Cal tenir present que cada grup compartirà una temàtica global, per exemple, el grup 1 i 2 tractaran el període dels anys '20, el grup 3 i 4 tractaran el dret de vot de la dona... Així doncs, hauran de compartir idees en comú per a poder continuar desenvolupant el seu treball. Tot i això, cadascun tindrà una subtemàtica (lligada als temes explicats a classe) relacionada amb problemes políticsocials del segle XX però amb impacte i versemblança a molts dels problemes del segle XXI. Gràcies a això, al final del treball hauran de resoldre un repte relacionat amb una problemàtica social viva. A continuació s'enllaça la taula amb els grups i les temàtiques treballades:
 - [Grups per tema](#)

Els alumnes tindran un rol assignat (per facilitar l'organització dins del grup) i esdevindran especialistes o experts en el seu àmbit. A continuació s'enllacen els materials necessaris per dur a terme dites tasques:

- [Rols](#)
- [Distribució dels grups](#)

Es preveu que el material per a cada model (recull d'imatges, informació addicional o enllaços web per guiar el seu aprenentatge) estiguin a disposició de l'alumnat mitjançant el Moodle o eines semblants.

• **ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVALUACIÓ**

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
<p>Activitats inicials: Què en sabem?</p>	<p>Les sessions que es duran a terme a les intervencions estaran relacionades amb els continguts del segle XX, relatius del temari curricular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prosperitat americana i penúria europea? 2. Com era la "new woman" del segle XX? 3. Per què es va enfonsar la Borsa e Nova York? 4. Com va passar Itàlia de la democràcia al feixisme? 5. Com va accedir el Partit Nazi al poder? 6. L'Alemanya nazi, un règim totalitari. 7. Com va imposar Stalin el seu poder absolut a l'URSS? <p>Cal tenir present que els recursos que es faran servir per conduir les sessions seran les projeccions digitals mitjançant el format PowerPoint i la projecció de materials audiovisuals i fotogràfics, per tal de facilitar la comprensió dels conceptes (Annex 6.1).</p>	<p>5 sessions de 60 minuts</p>

Sessió 1:

- La primera part tindrà una durada de **10 minuts**. Dins d'aquesta temporització s'explicarà als/les alumnes que s'espera d'ells durant aquesta Situació d'Aprenentatge i com treballarem. Així doncs, es remarcarà hauran de presentar 3 ítems: un **dossier individual** –on es recullin les activitats acomplides a classe– (Annex 6.4), un **dossier d'investigació cooperatiu** (Annex 6.2) –i el consegüent **producte final**– realitzat vers els Grups d'Investigació mitjançant l'Aprenentatge i Treball Cooperatiu i una **prova final** (Annex 6.5), relacionada amb allò que han après. Altrament, també es presentarà als alumnes la formació dels seus grups –realitzada prèviament per al docent–.
- La segona part de la classe tindrà una durada de **15 minuts**. Durant aquesta temporització, es repartirà als alumnes un qüestionari inicial –en paper i en format KPSI– (Annex 6.3) que no serà avaluable, però algunes de les preguntes es faran servir per a l'examen final . Aquest qüestionari ens permetrà veure l'evolució del coneixement dels alumnes, comparant els seus coneixements abans de començar el tema i després de treballar-hi. Per tant, podem establir una evolució qualitativa del seu aprenentatge.
- La tercera part tindrà una temporització de **45 minuts**. En aquesta es realitzarà:
 1. Un breu repàs del temari anterior, ja que és totalment necessari per entendre el nou temari.
 2. El temari s'iniciarà amb la presentació d'Europa i els Estats Units durant els "Feliços anys '20". Per comprendre conceptes com, per exemple, el treball en cadena, es mostrarà contingut audiovisual, com un fragment de la pel·lícula "Tiempos modernos" de Charles Chaplin:
 - <https://www.youtube.com/watch?v=KHAaYxMinC8>
 3. S'introduirà el paper de la dona durant els anys '20. Aquesta part s'iniciarà amb preguntes de coneixement previ, com ara: "Sabeu quin paper jugaven les dones a la societat després de la Primera Guerra Mundial?", "Existia el model de "dona ideal"?", etc. Aquestes preguntes ajudaran a generar debat i reflexió sobre el canvi de rols socials en aquell període.

Sessió 2:

- La primera part tindrà una durada de **10 minuts**. En ella es posaran a la pissara i es dictaran els primers conceptes que hauran de descriure al dossier individual per a poder seguir les classes, estudiar per l'examen i tenir present pel desenvolupament del treball i activitats cooperatives (Annex 6.4).
- La segona part tindrà una durada de **30 minuts**. Durant aquest temps, es farà un recordatori dels continguts treballats a la classe anterior i es continuarà amb l'explicació del rol de la dona als anys

	<p>'20.</p> <ul style="list-style-type: none"> • La tercera part tindrà una durada de 20 minuts. En aquesta fase es realitzarà una activitat cooperativa basada en el mètode "1-2-4". Així doncs, s'explicaran les normes i funcionaments de l'organització de l'activitat i, posteriorment, es projectarà dita tasca. Inicialment, es mostraran 4 i l'alumnat haurà de deduir de què es tracta i si van ser creats per un home o una dona. Seguint les fases del mètode, primer reflexionaran individualment (1), després en parelles (2) i finalment en grups de quatre (4). Un cop tots els membres del grup s'hagin posat d'acord en les respostes, es projectarà la solució a la pissarra. (Annex 6.6). 	
	<p>Sessió 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La primera part tindrà una durada de 15 minuts. En aquesta part, es tractarà el punt del "Crack del '29". L'explicació estarà recolzada per un vídeo sobre un resum de tot el temari que s'ha vist fins el moment, amb una durada de 5 minuts: <ul style="list-style-type: none"> - https://www.youtube.com/watch?v=yu8eP7pfcAE • La segona part tindrà una durada de 15 minuts. En aquesta fase, s'explicarà la situació d'Espanya i Catalunya entre els anys 1920 i 1931. • La tercera part tindrà una durada de 30 minuts. En aquesta part, s'iniciarà l'anàlisi de la transició d'Itàlia d'una democràcia a una dictadura feixista, posant èmfasi en els factors socials, econòmics i polítics que van afavorir l'ascens del feixisme. 	
	<p>Sessió 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La primera part tindrà una durada de 10 minuts. Durant aquest temps, es resoldran els dubtes de l'alumnat i s'apuntaran a la pissarra els nous conceptes necessaris per abordar el nou punt temàtic. • La segona part tindrà una durada de 35 minuts. Durant aquest temps, s'explicarà com Alemanya va acabar sota una dictadura controlada pel partit nazi, amb Hitler al poder. Donada l'amplitud del tema, es fomentarà la participació activa de l'alumnat mitjançant preguntes, com ara: "Sabríeu identificar Hitler en aquesta imatge?" o "Veieu diferències o similituds entre el govern de Hitler i el de Mussolini?". A més, per ampliar la comprensió del context històric, es parlarà del cas de Francesc Boix i la rellevància de les seves fotografies com a prova documental dels crims nazis. Per observar les similituds entre les imatges reals i la seva representació cinematogràfica, es projectarà un fragment del tràiler de la pel·lícula "El fotògraf de Mauthausen", de 3 minuts de duració: <ul style="list-style-type: none"> - https://www.youtube.com/watch?v=UDAnX3SNSeE • La tercera part tindrà una durada de 10 minuts. En aquesta fase, s'explicarà la situació d'Espanya i Catalunya entre els anys 1931 i 1939, per tal de que puguin comprendre els paral·lelismes històrics nacionals i internacionals. 	

	<p>Sessió 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La primera part tindrà una durada de 5 minuts. Durant aquest temps, es resoldran els dubtes de l'alumnat i s'apuntaran a la pissarra els nous conceptes necessaris per abordar el nou punt temàtic. • La segona part tindrà una durada de 30 minuts. En aquesta s'explicarà com Stalin va arribar al poder. • La tercera part tindrà una durada de 25 minuts. Durant aquest temps es resoldran els dubtes pertinents relacionats amb tot el temari treballat fins al moment. Aquesta part de la sessió permetrà consolidar els continguts, aclarir conceptes i reforçar l'aprenentatge de cara a l'avaluació final i el treball d'investigació cooperatiu. 	
<p>Activitats de desenvolupament : Aprenem nous sabers</p>	<p>Per poder dur a terme l'Activitat Cooperativa, en les sessions anteriors s'han introduït els conceptes de nous continguts extracurriculars —com, per exemple, la situació de Catalunya i Espanya entre 1920 i 1939—, necessaris per apropar l'alumnat a noves temàtiques i poder desenvolupar el treball d'investigació cooperatiu.</p> <p>Per a la realització d'aquesta activitat, els alumnes es desplaçaran a la sala d'ordinadors. Un cop allà, es recordarà el funcionament del treball cooperatiu i cada alumne s'asseurà amb el seu grup corresponent.</p> <p>Tot seguit, tindran accés a una carpeta compartida de Google Drive, disponible a través d'un enllaç a l'aula corresponent a la plataforma del Moodle, on trobaran la documentació i els materials del seu treball (Annex 6.2). Aquestes no són avaluatives, sinó que són per comprovar la qualitat del treball abans i després de la realització d'aquest. Les respostes són personals e intransferibles—. Així doncs, durant aquesta mateixa sessió podran començar a treballar.</p> <p>Paral·lelament, la docent atindrà i resoldrà els dubtes que puguin sorgir, tant pel que fa al treball cooperatiu com als conceptes del temari treballats en sessions anteriors.</p>	<p>1 sessió de 60 minuts</p>
<p>Activitats d'estructuració: Què hem après?</p>	<p>Aquesta activitat tindrà una durada de 60 minuts. Durant aquest temps, es realitzarà un repàs general del temari. Per fer-ho, la docent ha elaborat un joc tipus Kahoot en format PowerPoint (Annex 6.7), de tal manera que no és necessari l'ús dels dispositius mòbils —atesa la normativa del centre pel que fa a l'ús de telèfons mòbils a l'aula—. Les preguntes estaran centrades en els conceptes treballats a classe, al dossier individual i als treballs d'investigació cooperatius, ja que aquests seran els que es preguntaran a la prova final.</p> <p>Seguint la dinàmica de la metodologia d'Aprenentatge Cooperatiu “el número”, la classe es dividirà en grups, preferentment els mateixos dels treballs d'investigació, i cada membre rebrà un número de l'1 al 4. La docent dirà un número a l'atzar, i el primer alumne —amb aquell número— que aixequi la mà haurà de respondre correctament i justificar la seva resposta.</p> <p>Aquesta activitat, per tant, fomenta no només la participació de l'alumnat i la cooperació entre iguals —ja que el grup ha de treballar conjuntament per</p>	<p>1 sessió de 60 minuts</p>

	<p>donar una resposta encertada i ajudar el seu company en cas de dificultat—, sinó també l'assoliment i la consolidació dels conceptes clau, així com la capacitat d'explicar-los oralment mitjanç la construcció d'un discurs crític i correcte.</p>	
<p>Activitats d'aplicació: Apliquem el que hem après.</p>	<p>Sessió 1 i 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Les dues sessions tindran una durada de 60 minuts. Aquestes, estan destinades a les exposicions dels productes finals del treball d'investigació cooperatiu. Els 8 grups tindran 10 minuts per presentar la seva investigació. Posteriorment a cada intervenció es donarà un feedback per part de la docent, i seran avaluats mitjançant una rúbrica d'elaboració pròpia (Annex 3-4). <p>Sessió 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aquesta sessió tindrà una duració de 60 minuts i estarà destinada a la realització de la prova final (Annex 6.5). Aquesta compatarà amb tres parts: <ol style="list-style-type: none"> 1. Qüestionari KPSI → Tindrà les mateixes preguntes que el qüestionari en format KPSI realitzat a l'inici de la intervenció. Les respostes permetran valorar el grau/qualitat d'assoliment dels aprenentatge adquirits. Estarà format per 9 preguntes de 0,7 punts cadascuna. Els errors descompten -0,23. 2. Assoliment de conceptes → En aquesta part, l'alumnat haurà d'explicar diversos conceptes els alumnes hauràn de d'explicar el conceptes (què eren, quan van passar, quin significat van tenir a nivell social, etc.). Les respostes permetran valorar el grau/qualitat d'assoliment dels conceptes adquirits. A més, hauran de tenir en compte la cronologia, ja que hauran d'ordenar els esdeveniments segons el període corresponent. Aquesta pregunta tindrà una puntuació de 1,7 punts, i els errors cronològics descomptaran 0,07 punts. 3. Explicació i desenvolupament del treball grupal → En aquesta part, els alumnes hauran d'explicar detalladament el treball cooperatiu, és a dir, el context internacional, nacional, la temàtica abordada, etc. Es valorarà que l'explicació sigui elaborada i que inclogui els conceptes més rellevants. Aquesta pregunta té com a objectiu avaluar la qualitat i la comprensió global del treball, i no només de la part individual de cada alumne. Aquesta secció tindrà un valor de 2 punts. <p>El mateix dia hauran d'entregar el Dossier Individual, el qual serà avaluat mitjançant una rúbrica qualitativa d'elaboració pròpia (Annex 5).</p>	<p>3 sessions de 60 minuts</p>

- **BREU DESCRIPCIÓ DE COM S'ABORDEN ELS VECTORS EN AQUESTA SITUACIÓ D'APRENTATGE**

- **Aprenentatges competencials:** En la situació d'aprenentatge es planteja l'establiment d'una versemblança entre la realitat de fenòmens político-social del segle XX (a escala Europea i Nord Americana) amb la més propera. Mitjançant el pensament crític l'alumne serà capaç de veure que no hem d'entendre la història com una "cosa lineal" sinó que hi ha fets que, amb el pas del temps, tornen a resorgir o bé que han quedat "estancades" en la memòria de la societat.
- **Perspectiva de gènere:** Incorporació de la perspectiva de gènere i el paper de la dona al segle XX.
- **Ciutadania democràtica i consciència global:** Organització heterogènia dels petits grups per garantir la inclusió i participació de tots els membres de les activitats cooperatives. Així doncs, l'alumnat té un paper rellevant en la presa de decisions dins del grup gràcies, també al fonamentament del pensament crític vers els reptes plantejats.

- **MESURES I SUPORTS UNIVERSALS**

La situació d'aprenentatge inclou un conjunt de mesures i suports per tal de facilitar l'aprenentatge de tot l'alumnat:

- Per evitar conflictes a l'hora de fer els grups cooperatius, aquests seran realitzats mitjançant el criteri del professor però tenint present l'heterogeneïtat de l'alumnat de l'aula. Així doncs, els alumnes amb més facilitat per l'aprenentatge poden ajudar a aquells que els hi costa més i, en contraposició, aquests segons poden contribuir en el desenvolupament d'altres tasques. Per tant, tothom col·labora de manera participativa i equilibrada.
- Els continguts requerits per dur a terme les activitats seran explicats amb anterioritat, per tal de facilitar la comprensió i desenvolupament de les tasques demanades.
- Les tasques que es requeriran seran explicades de forma clara per poder-les dur a terme sense cap complicació. A més, en cas de dubte, se'ls hi facilitarà un paper on estiguin apuntades totes les tasques que se'ls hi demanarà tant en el dossier individual com en el grupal.
- Prèviament a la realització dels dossiers se'ls hi explicarà com l'han de presentar (portada, índex, continguts, etc.). De cara un futur això els hi pot permetre conèixer s'elaboren els dossiers de manera clara i ordenada.
- A través del desenvolupament de les activitats individuals s'explicitaran els conceptes requerits que permeten la reflexió personal i compartida en el desenvolupament i conclusions del projecte i l'examen final.
- Es compartiran diversos materials addicionals (relacionats amb la temàtica explicada) amb els estudiants per tal de facilitar el seu estudi

- **MESURES I SUPORTS ADDICIONALS O INTENSIVS**

Alumne/a	Mesura i suport adicional o intensiu
Alumne 6: Retràs greu de l'aprenentatge	<ul style="list-style-type: none"> ● Se li donaran instruccions clares i processos del que ha de fer. ● Pot participar en els debats i les seves opinions, preocupacions o interessos hauran de ser escoltats respectuosament.
Alumne 15: Trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH)	<ul style="list-style-type: none"> ● Se li explicaran els enunciats de manera segmentada per tal que pugui estructurar les idees d'una manera clara i comprensible. ● Se li explicaran els futurs esdeveniments o tasques per evitar una reacció negativa de l'alumne/a vers els canvis improvisats. ● Tindrà temps addicionals per dur a terme les proves o exercicis requerits a l'aula. ● Se li proporcionarà informació continuada sobre el comportament i objectius que ha d'assolir. Es reforçaran els aspectes positius de l'alumne. ● Pot participar en els debats i les seves opinions, preocupacions o interessos hauran de ser escoltats respectuosament
Alumne 16: Trastorn del llenguatge (TDL)	<ul style="list-style-type: none"> ● Se li donaran instruccions clares i processos del que ha de fer. ● S'utilitzaran mètodes facilitadors d'evocació del llenguatge com, per exemple, preguntes alternatives, exercicis de completar frases... ● Se li oferirà temps extra per acabar les proves o exercicis.
Alumne 23: Trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH)	<ul style="list-style-type: none"> ● Se li explicaran els enunciats de manera segmentada per tal que pugui estructurar les idees d'una manera clara i comprensible. ● Se li explicaran els futurs esdeveniments o tasques per evitar una reacció negativa de l'alumne/a vers els canvis improvisats. ● Tindrà temps addicionals per dur a terme les proves o exercicis requerits a l'aula. ● Se li proporcionarà informació continuada sobre el comportament i objectius que ha d'assolir. Es reforçaran els aspectes positius de l'alumne. ● Pot participar en els debats i les seves opinions, preocupacions o interessos hauran de ser escoltats respectuosament.

<p>Alumne 25: Trastorn d'aprenentatge no verbal (TANV)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Explicar molt detalladament allò que se li demana, especialment fonamentat amb ús d'imatges. ● Programar i estructurar molt bé les tasques. Per això es fraccionaran i se li proporcionarà més temps per finalitzar-les. ● Ajudar-lo en l'organització de l'expressió escrita. ● Ajudar a millorar la seva autoestima atribuint-li una responsabilitat al grup.
<p>Alumne 28: Dislèxia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Se li proporcionaran diferents opcions per expressar les seves idees, coneixements, etc., tant per ell mateix com en l'àmbit d'interacció entre iguals. Per això podrà utilitzar múltiples mitjans com, per exemple, en el producte final del treball cooperatiu podrà plasmar les seves idees mitjançant textos, il·lustracions... Sempre que ho pacti amb els membres del seu grup. ● A l'hora de redactar el treball cooperatiu, se li proporcionaran correctors ortogràfics i correctors gramaticals per evitar (o reduir) les faltes gramaticals. ● Les instruccions escrites seran clares i concises, incidint en el que és més important.
<p>Alumne 30: Nou (AA)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Es fomentarà la seva participació entre iguals. Així doncs, la seva paraula també haurà de ser respectada.

- **Annex 2: Diari Docent**

	Actitud general grup-classe	Escolta intergrupal	Participació i motivació en l'alumnat	Dificultats observades
<p>Sessió 1 (17/03/2025)</p> <p>Horari: 8.00-9.00 (Primera hora)</p>	<p>L'actitud va ser generalment positiva. Em va sobtar, ja que van participar persones que gairebé no ho havien fet durant el període d'observació.</p>	<p>Han mostrat una actitud positiva envers les activitats escolars a l'aula. A més, s'han mostrat atents.</p>	<p>La motivació ha estat positiva. Han participat activament en la sessió i han respost al text d'avaluació inicial sense mostrar cap reacció negativa. Els alumnes amb un PI també s'han involucrat de manera positiva.</p>	<p>La dificultat observada a la sessió 1 es va fer evident en finalitzar la prova inicial, ja que, a mesura que els alumnes anaven acabant, es posaven a conversar amb altres companys. Això va dificultar que pogués demanar silenci per iniciar el tema. Tot i així, un cop entès el missatge, la resposta va ser positiva.</p>
<p>Sessió 2 (19/03/2025)</p> <p>Horari: 13.30-14.30 (Última hora)</p>	<p>Actitud molt positiva i participativa, especialment durant l'activitat cooperativa sobre les dones inventores.</p>	<p>S'han mostrat atents en tot moment. En la primera part de la sessió, han estat receptius a les directrius sobre el dossier individual. A més, han seguit correctament les instruccions del treball cooperatiu i no han dubtat a preguntar en cas de tenir algun dubte.</p>	<p>La participació ha estat molt positiva. A l'inici de la classe, s'ha fet un recordatori del que es va comentar a la sessió anterior sobre el paper de la dona, i tres estudiants han respost adequadament. Tot seguit, en l'activitat cooperativa "1-2-4", s'han mostrat receptius i participatius.</p>	<p>Em resulta difícil mantenir el silenci a l'aula. Tot i que habitualment parlen poc, quan comencen a parlar, costa que deixin de fer-ho.</p>

<p>Sessió 3 (24/03/2025)</p> <p>Horari: 8.00-9.00 (Primera hora)</p>	<p>Al començament, l'actitud de l'alumnat ha estat força passiva, amb poca interacció. Tot i així, el comportament general ha estat adequat.</p>	<p>L'escolta ha estat positiva. No han hagut interrupcions.</p>	<p>La participació durant la primera part de la classe ha estat gairebé nul·la. Durant aquesta primera fase de la intervenció, he formulat dues preguntes: la primera va ser respostada adequadament per només una alumna, i la segona per aquesta mateixa i un altre company.</p> <p>Un cop explicat el contingut de la segona part de la classe (feixisme), vaig dur a terme un debat en relació a la següent qüestió: "La llibertat d'expressió hauria de ser limitada quan es tracta de discursos que promouen l'odi o la violència?". Per això, uns alumnes havien de defensar una postura a favor i l'altre meitat en contra. Després d'ajudar-los a formular els seus arguments i aconsellar-los que podien seguir el llibre, van realitzar el debat de manera excel·lent: els arguments van ser ben estructurats, s'escoltaven entre ells i es respectaven els torns de paraula.</p>	<p>En aquesta sessió ha estat difícil mantenir l'atenció i la interacció amb els alumnes, especialment durant la primera part. Cal tenir en compte el desenvolupament de la variable dependent, ja que l'horari pot influir en l'estat d'ànim dels alumnes.</p>
<p>Sessió 4 (26/03/2025)</p> <p>Horari: 13.30-14.30</p>	<p>Al començament de la sessió, l'actitud va ser positiva. No obstant això, amb el pas del temps,</p>	<p>Al principi, l'escolta va ser positiva, però amb el pas de la sessió, pocs alumnes van</p>	<p>En aquesta sessió, els alumnes es van mostrar poc participatius. Estaven conversant</p>	<p>La dificultat fou la mateixa que a la sessió anterior.</p>

<p>(Última hora)</p>	<p>l'actitud dels alumnes va tendir a ser més desinteressada (xerraven entre ells, alguns no prestaven atenció, etc.), especialment quan s'acostava l'hora de finalitzar.</p>	<p>continuar prestant atenció.</p>	<p>entre ells i l'atenció era dispersa.</p>	
<p>Sessió 5 (31/03/2025)</p> <p>Horari: 8.00-9.00 (Primera hora)</p>	<p>Al començament, l'actitud de l'alumnat ha estat força passiva, amb poca interacció. Tot i això, posteriorment vam anar a la sala d'ordinadors per iniciar el treball d'investigació en grup, i l'actitud de l'alumnat va ser positiva.</p>	<p>L'escolta ha estat positiva. No han hagut interrupcions.</p>	<p>A la sala d'ordinadors, la motivació per dur a terme el treball ha estat positiva. A més, els alumnes han participat activament formulant els dubtes pertinents relacionats amb la tasca.</p>	<p>A la segona part de la sessió, ha resultat complicat mantenir el silenci general. Tot i així, aquest problema s'ha anat resolent a mesura que avançava la sessió.</p>
<p>Sessió 6 (02/04/2025)</p> <p>Horari: 13.30-14.30 (Última hora)</p>	<p>En aquesta sessió s'ha dut a terme l'activitat de repàs final i un debat cooperatiu. L'actitud ha estat molt positiva en ambdues activitats, ja que els alumnes participaven activament i respectaven els torns de paraula.</p>	<p>L'escolta intergrupala ha estat molt positiva.</p>	<p>La participació i la motivació dels alumnes en l'activitat de repàs, basada en la metodologia del "Número", ha estat molt positiva. Diversos alumnes han mostrat una gran disposició per participar, fet que ha contribuït a una interacció molt satisfactòria.</p> <p>Un cop finalitzada l'activitat, s'ha dut a terme un debat entorn de la següent qüestió: "És justificable sacrificar les llibertats individuals en favor del desenvolupament nacional?". Per això, l'alumnat s'ha dividit</p>	<p>En aquesta sessió no he tingut cap dificultat.</p>

			<p>en dos grups, un a favor i l'altre en contra de la proposta. Després d'ajudar-los a formular els seus arguments i de recomanar-los que utilitzessin el llibre com a suport, han desenvolupat el debat de manera excel·lent: els arguments han estat ben estructurats, han escoltat activament els companys i han respectat els torns de paraula.</p>	
<p>Sessió 7 i 8 (07/04/2025)</p> <p>Horari: 8.00-9.00 (Primera hora) 11.30-12.30 (Tutoria cedida després del pati)</p>	<p>Les dues sessions es van dedicar a les presentacions dels treballs cooperatius en grup. L'actitud de l'alumnat va ser positiva en ambdues ocasions.</p>	<p>L'escolta entre grups també va ser adequada, ja que l'activitat despertava interès. A més, després de cada presentació es va oferir un <i>feedback</i> a cada grup, tenint en compte diversos paràmetres com ara el format de la presentació, la postura corporal, l'assoliment dels conceptes treballats, entre altres aspectes.</p>	<p>La participació i la motivació van ser bones en general.</p>	<p>Com a observació, es van tenir en compte tant les variables dependents com les estranyes, com ara la puntualitat i el nivell de motivació dels alumnes, ja que alguns no van assistir a la primera sessió.</p>
<p>Sessió 9 (09/04/2025)</p> <p>Horari: 13.30-14.30 (Última hora)</p>	<p>Aquesta sessió es va destinar a la realització de la prova final. L'actitud general de l'alumnat va ser positiva i només van faltar dos estudiants.</p>	<p>L'escolta de les directrius per dur a terme la tasca va ser adequada, sense interrupcions destacables.</p>	<p>La participació i la motivació van ser, en general, bones, amb una predisposició clara a completar la prova.</p>	<p>Les observacions d'aquesta sessió coincideixen amb les de l'anterior, ja que es van presentar les mateixes dificultats</p>
<p>Sessió 10 (23/04/2025)</p> <p>Horari:</p>	<p>Aquesta sessió es va destinar a repartir les notes de totes les tasques dutes a</p>	<p>L'escolta per part de cada alumne individual va ser adequada.</p>	<p>La motivació i la participació de l'alumnat es van manifestar</p>	<p>Com a observació, es van tenir en compte tant les variables</p>

<p>13.30-14.30 (Última hora)</p>	<p>terme al llarg de la intervenció. L'actitud general de l'alumnat va ser positiva.</p> <p>Posteriorment es va realitzar un debat, en el qual la participació va ser bona per part d'una part dels estudiants. Els altres, però, estaven dispersos i no participaven ni de manera grupal ni a l'hora de debatre.</p>	<p>Cadascun va rebre personalment un feedback sobre les activitats realitzades al llarg de la intervenció.</p> <p>L'escolta intergrup al en l'activitat de debat ha estat positiva.</p>	<p>principalment durant el debat. Aquest es va formular seguint la dinàmica d'altres debats previs: una part de l'alumnat havia de posicionar-se a favor de la idea que els joves haurien d'anar a la guerra o que s'hauria d'instaurar novament el servei militar obligatori —imitant les figures dels dictadors treballades al llarg del temari—, mentre que l'altra part havia de defensar la postura contrària. Tal com s'ha exposat anteriorment, una part dels estudiants va participar activament, tant en el treball en grup com en l'exposició de les seves idees, mentre que d'altres no van mostrar implicació ni en el treball cooperatiu ni en el debat final.</p>	<p>dependents ja que, per exemple, l'actitud i motivació dels alumnes es podia veure afectada per diversos motius així com:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Era el dia de Sant Jordi. - Venien del teatre. - La classe fou a última hora. <p>Tot i això, no va haver-hi cap dificultat a l'hora de dirigir la classe.</p>
---	---	---	---	---

• **Annex 3:** Rúbrica d'avaluació qualitativa de la presentació del treball grupal.

	NA	AS	AN	AE
<p>Organització i coordinació del grup durant l'exposició</p> <p>G.1: AS G.2: AN G.3: AS G.4: AN G.5: AE G.6: AE G.7: AE G.8: AN</p>	<p>La presentació no segueix l'ordre adequat (introducció, argumentació i conclusions) i no està estructurada amb claredat.</p>	<p>La presentació segueix l'ordre adequat, però podria haver estat estructurada d'una manera més clara. No s'adequa a la durada establerta o bé el temps no s'ha distribuït amb coherència.</p>	<p>La presentació segueix l'ordre adequat i té una estructura clara. S'adequa a la durada establerta i el pes de cada part s'ha distribuït amb coherència.</p>	<p>La presentació segueix l'ordre adequat, té una estructura molt clara, destaca els punts més importants i és visualment atractiva. També s'adequa a la durada establerta i el pes de cada part s'ha distribuït amb coherència.</p>
<p>Exposició dels arguments amb el vocabulari pertinent al tema</p> <p>G.1: AN G.2: AN G.3: AS G.4: AN G.5: AE G.6: AE G.7: AE G.8: AE</p>	<p>No fa ús de cap terme pertinent amb la seva temàtica.</p>	<p>Entén el temari, però gairebé no fa ús del vocabulari pertinent amb la seva temàtica.</p>	<p>Entén el temari, però utilitza lleugerament el vocabulari pertinent amb la seva temàtica.</p>	<p>Entén i exposa el tema/treball amb un vocabulari perfecte. Es nota que han treballat i entès el temari.</p>
<p>Debat sobre els arguments</p> <p>G.1: AN G.2: AE G.3: AN G.4: AN G.5: AE G.6: AE G.7: AE G.8: AE</p>	<p>L'exposició no ha estat clara. Els membres del grup no tenien prou informació sobre el tema i no han pogut rebatre els arguments.</p>	<p>L'exposició s'ha explicat amb claretat, però amb poques dades. No s'han justificat tots els apartats.</p>	<p>L'exposició ha estat ben explicada a la resta de companys, però no s'han explicat tots els apartats clarament.</p>	<p>L'exposició ha estat perfectament explicada a la resta de companys i cada apartat ha estat justificat de manera clara i concisa.</p>
<p>Actitud durant la presentació/debat</p> <p>G.1: AE G.2: AE G.3: AE G.4: AE G.5: AE</p>	<p>Els membres del grup no han tingut majoritàriament un comportament adequat: han cridat, intervingut o no han respectat els companys/es.</p>	<p>En algun moment, algun membre del grup no ha tingut un comportament adequat.</p>	<p>Els membres del grup han tingut un comportament adequat i respectuós amb els altres grups. Si en algun moment no ha estat així, la persona o el propi</p>	<p>Els membres del grup han tingut un comportament excel·lent. Han sabut escoltar, han respost les preguntes realitzades pels</p>

G.6: AE G.7: AE G.8: AN			grup ho han sabut corregir ràpidament.	companys i han tingut una actitud proactiva durant la intervenció.
Format de l'exposició G.1: AE G.2: AE G.3: AE G.4: AN G.5: AE G.6: AE G.7: AE G.8: AE	El format escollit per la presentació és molt millorable. Les diapositives eren força caòtiques.	El format escollit per la presentació és millorable.	El format escollit per la presentació és bo. Es comprenen les idees principals, però hi ha poca o massa informació.	El format escollit per la presentació és perfecte. Es comprenen clarament les idees principals i no està carregat.
Cooperació entre l'equip G.1: AN G.2: AE G.3: AS G.4: AN G.5: AE G.6: AE G.7: AN G.8: AE	El grup no ha treballat amb iniciativa i conjuntament en cap moment. Ha quedat palès que havien treballat per separat, amb una falta d'estructuració conjunta.	El grup ha treballat amb iniciativa en alguns moments, però han tingut problemes de coordinació i a classe no aprofitaven el temps.	El grup ha demostrat la capacitat de treballar amb iniciativa, però no han sigut molt originals. Les relacions d'interdependència han estat positives, igual que l'ajuda mútua. Han treballat a classe i han estat capaços de resoldre els problemes que han sorgit.	El grup ha demostrat la capacitat de treballar amb iniciativa i de prendre decisions conjuntes. Han treballat cooperativament, al mateix nivell, i han sabut aprofitar el temps al màxim. Han estat capaços de resoldre els problemes que han sorgit.

• **Annex 4:** Rúbrica d'avaluació qualitativa del dossier d'investigació cooperatiu.

	NA	AS	AN	AE
<p>Presentació</p> <p>G.1: AS G.2: AS G.3: G.4: AN G.5: AN G.6: AS G.7: AS G.8: AS</p>	<p>La presentació és desendreçada i no és atractiva. No presenta els apartats requerits.</p>	<p>La presentació és coherent amb el treball, però cal treballar més aquest aspecte. Conté els apartats requerits, però no estan presentats en ordre i en manca algun.</p>	<p>La presentació és correcta i coherent amb la resta del treball. Conté els apartats requerits, però no es distingeixen clarament.</p>	<p>La presentació és atractiva i coherent amb la resta del text. Conté tots els apartats requerits de manera clara i nítida.</p>
<p>Desenvolupament temari global</p> <p>G.1: AS G.2: AS G.3: G.4: AN G.5: AS G.6: AS G.7: AS G.8: AS</p>	<p>El redactat és millorable. No es contextualitza ni el context històric ni el geogràfic.</p>	<p>El redactat és correcte. Introdueix el context geogràfic i històric, però manca la contextualització dels elements més importants.</p>	<p>El redactat és bo. Introdueix el context geogràfic i històric i acota l'espai temporal del temari, però manca la contextualització d'alguns esdeveniments històrics del moment.</p>	<p>El redactat és molt bo. Introdueix el context geogràfic i històric, acota perfectament l'espai temporal del temari i contextualitza correctament els esdeveniments històrics del moment.</p>
<p>Desenvolupament cas particular</p> <p>G.1: AS G.2: AS G.3: G.4: AS G.5: AN G.6: AS G.7: AN G.8: AN</p>	<p>El redactat és millorable. Ni el discurs ni l'estructura segueixen una lògica clara. No s'introdueixen noves aportacions.</p>	<p>El redactat és correcte. El discurs és interessant, però l'estructura no està ben ordenada. Gairebé no s'introdueixen dades noves.</p>	<p>El redactat està bé. El discurs és interessant, però podria tenir una estructura més lògica. Tracta els temes proposats pel professor i, fins i tot, introdueix poques dades de collita pròpia.</p>	<p>El redactat és perfecte. El discurs és interessant i està ben estructurat. Tracta els temes proposats pel professor i, fins i tot, introdueix dades de collita pròpia.</p>
<p>Compartir informació: cooperació amb altres grups</p> <p>G.1: AS G.2: AS G.3:</p>	<p>No acaben la feina i no estan cohesionats com a grup. No han intercanviat informació amb altres grups.</p>	<p>El grup acaba la feina satisfactòriament, però no treballa de manera cohesionada. Han compartit poca informació amb</p>	<p>El grup, en general, està cohesionat durant tot el procés, però alguns treballen més que altres. Han compartit informació amb altres grups de manera satisfactòria.</p>	<p>El grup està cohesionat i treballa amb motivació. Han compartit informació amb altres grups de manera excel·lent.</p>

G.4: AS G.5: AS G.6: AS G.7: AS G.8: AS		altres grups.		
Resolució de la pregunta final i conclusions G.1: AN G.2: AS G.3: G.4: AS G.5: AS G.6: AS G.7: AS G.8: AS	No s'entén aquest apartat o bé les conclusions són copiades literalment de les fonts consultades o generades a partir d'intel·ligència artificial.	El redactat és bo. Les conclusions i la pregunta final són bones i interessants, però aborden temes que no són pertinents per a l'estudi.	El redactat està bé. Les respostes de les conclusions i la pregunta final són de collita pròpia i són interessants, però no són genuïnes. De fet, són extreptes de les fonts consultades.	El redactat és perfecte. Les conclusions són de collita pròpia i, a més, són interessants i pertinents. Desenvolupa la pregunta final mitjançant un pensament crític i apropiat.
Ampliació bibliogràfica o a la webgrafia G.1: AS G.2: AS G.3: G.4: AS G.5: AS G.6: AS G.7: AS G.8: AS	No saben discernir ni destriar la informació rellevant. Només han fet ús de la webgrafia/bibliografia proporcionada pel professor. Han necessitat força ajuda.	No saben discernir ni destriar la informació rellevant. Amb força ajuda del professorat, han aconseguit una base prou clara d'informació.	Saben discernir la informació rellevant de la que no ho és tant, però necessiten ajuda de manera intermitent.	Han trobat informació rellevant i original. Han requerit poca ajuda.
Conceptes temàtics i lèxic G.1: AE G.2: AE G.3: G.4: AE G.5: AE G.6: AS G.7: AE G.8: AE	No utilitza el vocabulari propi del tema. La comprensió del treball és difícil.	Utilitza un vocabulari correcte, tot i que és molt general. Facilita una comprensió superficial del treball.	Utilitza un vocabulari apropiat a la temàtica tractada. Facilita la comprensió del treball, però podrien aprofundir més.	Utilitza un vocabulari ric, específic i apropiat a la temàtica tractada. Facilita la comprensió del treball.
Ortografia i expressió escrita G.1: AE G.2: AN G.3: G.4: AE G.5: AN	El treball conté greus errors ortogràfics i gramaticals.	Conté alguns errors ortogràfics i gramaticals.	Gairebé no hi ha errors ortogràfics ni gramaticals.	El treball no conté errors ortogràfics ni gramaticals.

G.6: AS G.7: AE G.8: AE				
-------------------------------	--	--	--	--

• **Annex 5:** Rúbrica d'avaluació qualitativa del dossier individual.

	NA	AS	AN	AE
Presentació	<p>La presentació és poc cuidada i mostra desorganització.</p> <p>S'observa manca d'esforç en la presentació global del treball</p>	<p>La presentació és correcta però podria ser més ordenada.</p> <p>Es veu una intenció de cuidar l'aspecte general, tot i que hi ha alguns detalls a millorar.</p> <p>L'ordre dels exercicis és adequat, encara que una mica dispers.</p>	<p>Presentació clara, ordenada i amb cura.</p> <p>Es respecten els marges i l'organització és coherent.</p> <p>El treball mostra interès i esforç en la forma de presentació</p>	<p>Presentació excel·lent, molt acurada i estèticament agradable.</p> <p>Tot està perfectament ordenat, amb una estructura clara i neta.</p> <p>Es nota un alt nivell d'esforç i responsabilitat en la presentació del treball</p>
Realització de tots els exercicis	<p>No s'han realitzat la majoria dels exercicis.</p> <p>Hi ha moltes activitats en blanc o incompletes.</p> <p>Es detecta una manca de participació i seguiment del treball proposat</p>	<p>S'han realitzat la majoria dels exercicis, tot i que alguns estan incomplets o tenen errors.</p> <p>Es mostra una participació correcta però amb marge de millora.</p> <p>L'esforç és adequat, encara que irregular.</p>	<p>La major part dels exercicis estan fets correctament i amb bon criteri.</p> <p>S'observa constància i esforç en la realització de les activitats.</p> <p>Només hi ha petits errors o omissions puntuals.</p>	<p>Tots els exercicis estan completats i ben resolts.</p> <p>El treball és constant, acurat i mostra comprensió de les tasques.</p> <p>Es veu iniciativa i responsabilitat en el seguiment del treball.</p>
Assoliments dels conceptes més importants	<p>No s'han assimilats els conceptes bàsics treballats.</p> <p>Es mostren dificultats importants per aplicar els continguts.</p> <p>Cal reforçar la comprensió i la participació en les activitats</p>	<p>Ha assimilats els conceptes essencials, tot i que amb algunes dificultats.</p> <p>Mostra una comprensió general acceptable, però amb errors puntuals.</p> <p>Necessita més pràctica per</p>	<p>Demostra una bona comprensió dels conceptes treballats.</p> <p>Sap aplicar els coneixements en diferents contextos.</p> <p>Mostra una actitud positiva cap a l'aprenentatge i una bona capacitat de reflexió.</p>	<p>Ha assolit plenament els conceptes i continguts clau.</p> <p>Aplica amb seguretat i autonomia els coneixements apresos.</p> <p>Mostra una gran capacitat d'anàlisi, síntesi i connexió</p>

	d'aprenentatge.	consolidar els coneixements.		entre idees.
Lletra i expressió escrita	<p>La lletra és poc llegible i dificulta la comprensió del text.</p> <p>L'expressió escrita presenta moltes errades ortogràfiques i gramaticals.</p> <p>Es fa difícil seguir el fil del que s'escriu.</p>	<p>La lletra és llegible en general, tot i que podria millorar-se en claredat o uniformitat.</p> <p>L'expressió escrita és entenedora, però amb alguns errors ortogràfics o sintàctics.</p> <p>Mostra una estructura bàsica i adequada del discurs escrit.</p>	<p>Lletra clara, ordenada i fàcil de llegir.</p> <p>L'expressió escrita és fluida, coherent i amb poques errades.</p> <p>Es nota un bon domini de l'ortografia i la gramàtica.</p>	<p>Lletra molt clara, estètica i ben cuidada.</p> <p>Excel·lent expressió escrita: rica, precisa, ben estructurada i pràcticament sense errors.</p>

- **Annex 6:** Materials i recursos creats per a la intervenció a l'aula.
- **Annex 6.1:** [PowerPoint projectat a classe sobre el temari curricular i extracurricular](#)
- **Annex 6.2:** [Dossiers d'investigació cooperatius](#)
- **Annex 6.3:** [Preguntes Qüestionari KPSI \(pretext i postext\)](#)
- **Annex 6.4:** [Activitats per a la realització del dossier individual](#)
- **Annex 6.5:** [Prova final](#)
- **Annex 6.6:** Activitat cooperativa mitjançant la tècnica "1-2-4" sobre la dona inventora:

Com era la "new woman" del segle XX?

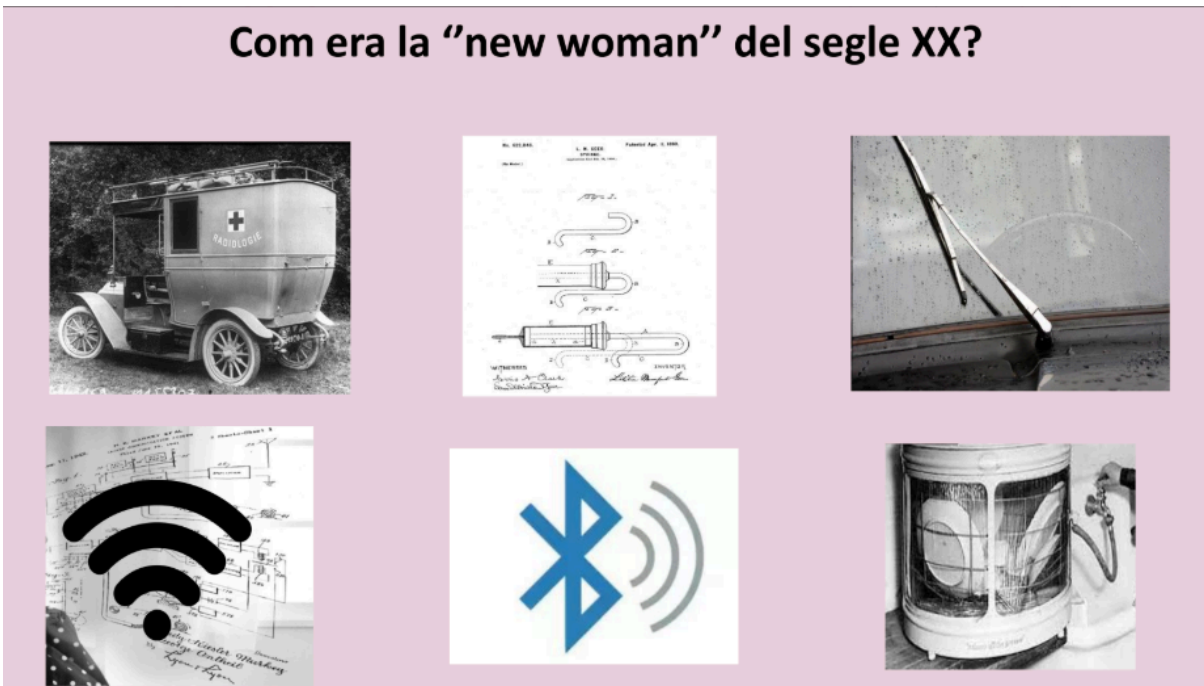

Figura 1: Es van projectar aquests invents a la pissarra de classe. Els alumnes havien d'endevinar què eren, el seu ordre cronològic i si havien estat creats per un home o per una dona. Per fer l'activitat es va seguir el mètode "1-2-4".

Com era la "new woman" del segle XX?

Josephine Cochrane
Rentaplats
(1886)

Mary Anderson
Eixugaparabrises
(1903)

Letitia Geer
Xeringa (1899)

Marie Curie
Raig X
portàtil (+-
1914)

Hedy Lamarr
Wifi +
Bluetooth (+-
1942)

Figura 2: Un cop que els quatre membres van posar en comú les seves respostes i aquestes es van posar en comú amb tota l'aula, es va projectar aquesta imatge, la qual es correspon a la resolució veritable.

- **Annex 6.7:** [Activitat final sobre el repàs del temari explicat a classe](#)

- **Annex 7:** Documents gràfics de la concepció dels conceptes en els dossiers individuals i la prova final.

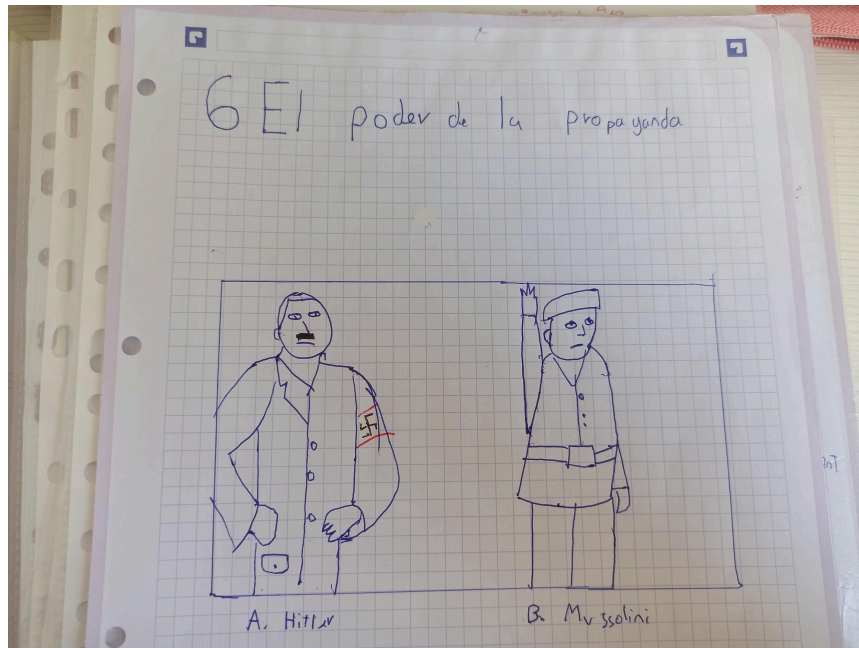

Figura 1:

Portada d'un dossier individual. Es correspon a la temàtica del temari: "L'Europa dels dictadors".

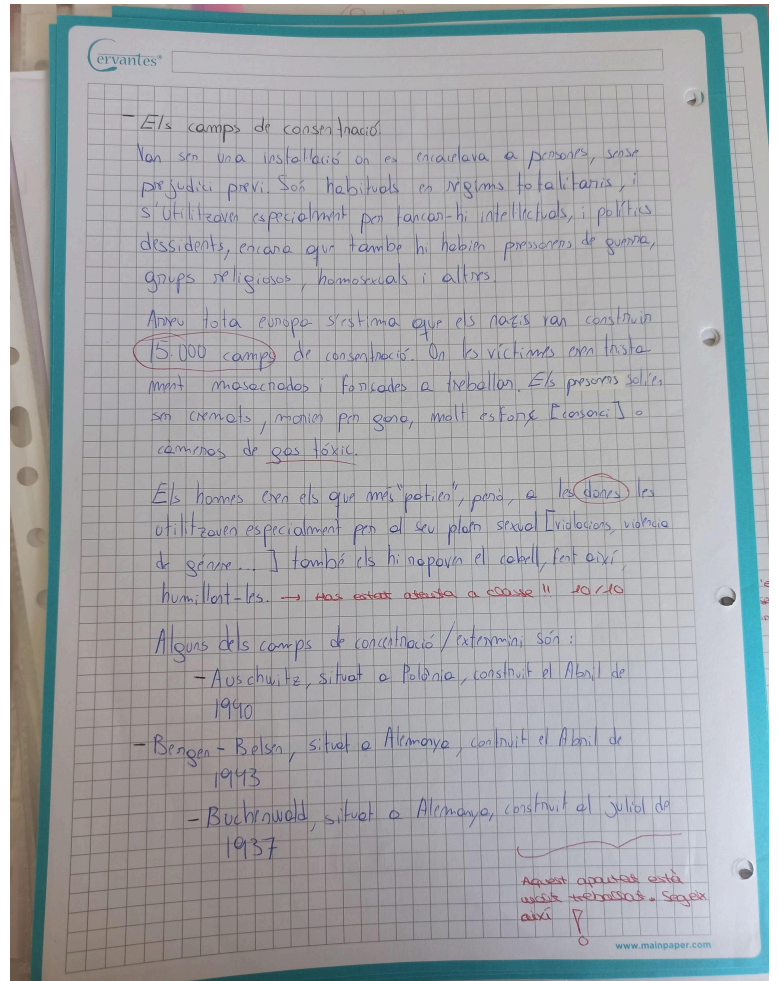
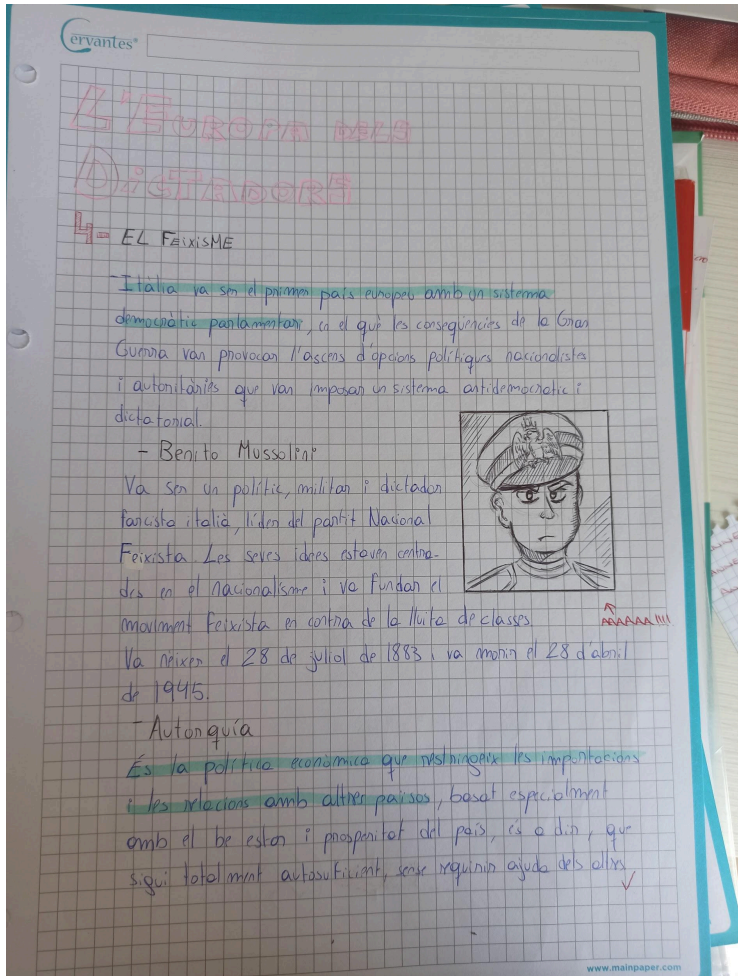

Figura 2 (esq) i Figura 3 (dreta):

En aquestes imatges podem veure la presentació d'un dossier amb els conceptes explicats temàticament. En aquest cas, es correspon a l'Itàlia feixista. A la imatge 3, concretament al paràgraf 3 posa un exemple explicat únicament a classe, és a dir, no estava al llibre. Això denota una clara atenció de l'alumne a les classes. L'assoliment dels conceptes per part d'aquest estudiant va ser excel·lent, tal com es mostra a les imatges.

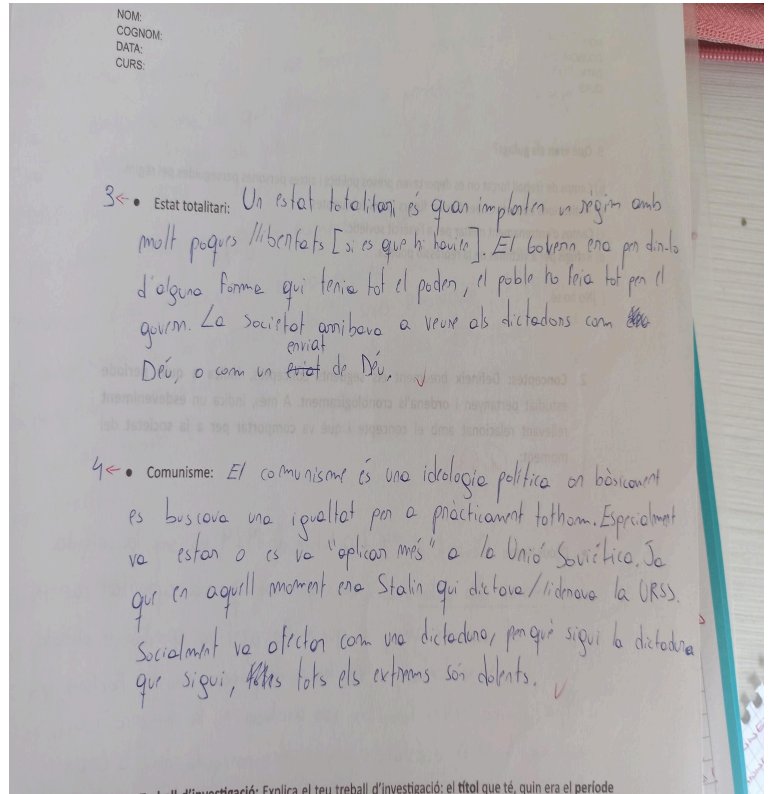
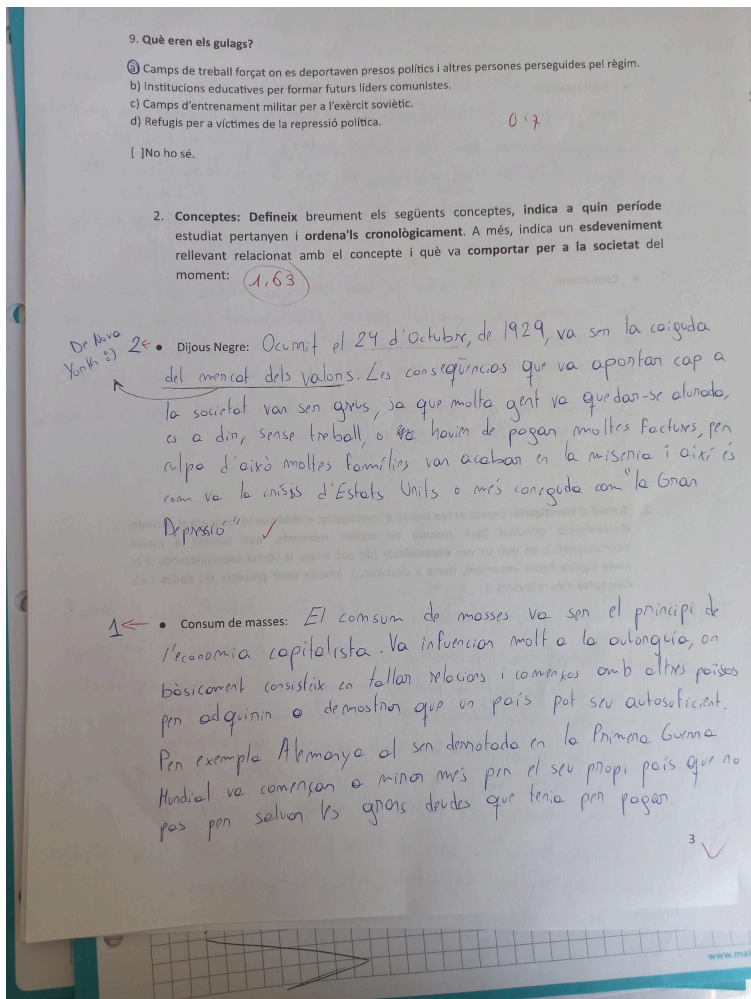

Figura 5 (esq) i Figura 6 (dret):

En ambdues imatges podem veure com es va plantejar l'assoliment dels conceptes a la prova final. L'assoliment dels conceptes per part d'aquest alumne va ser excel·lent, tal com es mostra a les imatges.

- **Annex 8: Taula dels codis dels qüestionaris KPSI (pretest i postest)**

ID Alumne	P.1	P.2	P.3	P.4	P.5	P.6	P.7	P.8	P.9	Total per alumne
A.1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	4
A.2	0	1	0	1	1	1	1	0	1	6
A.3										
A.4	0	1	0	1	0	1	1	1	0	5
A.5	0	1	0	0	1	1	1	0	0	4
A.6	1	1	0	1	1	1	0	0	0	5
A.7	1	0	0	1	0	1	1	1	0	5
A.8	0	1	1	1	1	1	1	1	1	8
A.9	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A.10	1	1	0	1	1	1	1	1	1	8
A.11	0	1	0	0	1	1	1	0	1	5
A.12	0	1	0	1	0	0	1	0	0	3
A.13	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
A.14	0	1	0	1	0	1	1	0	0	4
A.15	1	1	0	1	1	1	1	1	0	7
A.16	0	1	0	1	1	1	1	0	0	5
A.17	0	1	0	1	0	0	1	0	0	3
A.18	0	1	0	1	1	1	1	1	1	7
A.19	0	1	0	1	0	0	1	0	0	3
A.20	0	1	0	1	0	1	1	0	1	5
A.21	1	1	0	1	1	1	1	1	0	7
A.22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A.23	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
A.24	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
A.25	0	1	0	1	0	0	1	0	0	3
A.26	0	1	0	0	1	0	1	0	0	3
A.27	1	1	0	1	1	1	1	0	1	7
A.28	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
A.29	0	1	1	1	1	1	1	1	1	8
A.30	1	1	1	1	1	1	1	1	0	8
A.31	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
A.32	0	1	0	1	0	1	1	0	1	5
Resultats= Relació de més o menys coneixement a les preguntes presentades al KPSI	8	25	3	23	14	21	27	9	9	4,483870968

Figura 1:

Codificació de la taula de qüestionari KPSI pretest. El resultat de tota la classe va ser una mitjana de 4,48 preguntes encertades.

ID Alumne	P.1	P.2	P.3	P.4	P.5	P.6	P.7	P.8	P.9	Total per alumne
A.1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.3	0	1	0	1	1	1	1	1	1	7
A.4	1	1	0	1	1	1	1	1	1	8
A.5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A.7	0	1	1	1	1	1	1	1	1	8
A.8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A.9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.10	1	1	0	1	1	1	1	1	1	8
A.11	1	1	1	1	0	1	1	0	1	7
A.12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.13	1	1	1	1	0	1	1	1	1	7
A.14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.15	1	1	0	1	1	1	1	1	1	8
A.16	1	1	0	1	1	1	1	0	1	7
A.17	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.19	1	1	0	1	1	1	1	0	1	7
A.20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.21	1	1	0	1	1	1	1	1	1	8
A.22	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.23	1	0	0	1	0	1	1	0	1	5
A.24	1	1	1	1	0	1	1	0	1	7
A.25	0	1	0	1	1	1	1	0	1	6
A.26	1	1	1	1	1	1	1	0	1	8
A.27	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.28	1	1	0	1	0	1	1	0	1	6
A.29	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.30	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
A.31	0	1	0	1	0	1	1	0	0	4
A.32	1	1	1	1	0	1	1	1	1	9
de més o menys coneixement a les preguntes presentades al KPSI	26	29	19	30	23	30	30	21	28	7,35483871

Figura 2:

Codificació de la taula de qüestionari KPSI postest. El resultat de tota la classe va ser una mitjana de 7,35 preguntes encertades. En comparació a l'anterior, es pot veure un bon assoliment dels conceptes explicats a classe.

